

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI KRAJOWEGO PLANU GOSPODARKI ODPADAMI 2022

za okres

od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia 31 grudnia 2019 r.

Cel przedłożenia:
materiał dla
Rady Ministrów

Opracowany przez:
Minister Klimatu i Środowiska

Warszawa, październik 2021 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	3
2. Stan gospodarki odpadami w Polsce w okresie 2017-2019	5
2.1. Odpady komunalne	5
2.1.1. Odpady komunalne zmieszane i selektywnie zebrane.....	6
2.1.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji	11
2.2. Odpady powstające z produktów	12
2.2.1. Oleje odpadowe	12
2.2.2. Zużyte opony	13
2.2.3. Zużyte baterie i zużyte akumulatory.....	14
2.2.4. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	17
2.2.5. Odpady opakowaniowe	22
2.2.6. Pojazdy wycofane z eksploatacji	25
2.3. Odpady niebezpieczne	26
2.3.1. Odpady medyczne i weterynaryjne	26
2.3.2. Odpady zawierające PCB	28
2.3.3. Odpady zawierające azbest.....	29
2.3.4. Mogilniki	29
2.4. Odpady pozostałe.....	30
2.4.1. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej	30
2.4.2. Komunalne osady ściekowe	31
2.4.3. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne	33
2.4.4. Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy	38
2.4.5. Odpady w środowisku morskim	40
2.4.6. Składowanie odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w górotworze.....	40
3. Zapobieganie powstawaniu odpadów w latach 2017-2019.....	41
4. Zmiany przepisów prawnych z zakresu gospodarki odpadami w latach 2017-2019	41
5. Ocena stanu gospodarki odpadami.....	44
6. Spis tabel	50
7. Wykaz skrótów i pojęć użytych w opracowaniu.....	53
Załącznik 1. Stan realizacji zadań wynikających Kpgo 2022 przewidywanych do realizacji w latach 2017 – 2019	
Załącznik 2. Zestawienie informacji na temat finansowania działań ze środków publicznych z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania odpadami w latach 2017– 2019	
Załącznik 3. Wskaźniki w zakresie monitorowania i oceny wdrażania Kpgo 2022	

1. Wprowadzenie

Opracowanie niniejszego sprawozdania stanowi realizację przepisu art. 39 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797, z późn. zm.), zgodnie z którym Minister Klimatu i Środowiska przygotowuje i przedkłada Radzie Ministrów sprawozdanie z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami obejmujące okres trzech lat kalendarzowych, w tym przypadku lata 2017 – 2019, według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. Zarówno termin przedłożenia sprawozdania z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami, jak również sprawozdań z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami za lata 2017-2019 został przesunięty o 4 miesiące ustawą z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2361). Zgodnie z tą ustawą Minister właściwy do spraw klimatu przygotowuje i przedłoży Radzie Ministrów sprawozdanie z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami za okres sprawozdawczy obejmujący lata 2017–2019 w terminie 22 miesięcy po upływie tego okresu sprawozdawczego (tj. do 31 października 2021 r.).

Sprawozdanie odnosi się do poszczególnych rodzajów odpadów określonych w Kpgo 2022 i zawiera ocenę stanu gospodarki odpadami, w tym ocenę osiągnięcia celów, opis zmian prawnych oraz informację o stanie realizacji zadań. W Załączniku nr 1 do sprawozdania przedstawiono stan realizacji zadań wynikających z Kpgo 2022 przewidywanych do realizacji w latach 2017 – 2019. Załącznik nr 2 zawiera informacje dotyczące finansowania projektów z zakresu gospodarki odpadami ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, w latach 2017-2019. W Załączniku nr 3 przedstawione zostały wskaźniki dotyczące oceny i monitorowania Krajowego planu gospodarki odpadami.

Sprawozdanie opracowano w oparciu o m.in. dane Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Centralnego Systemu Odpadowego (CSO), Bazy Azbestowej, informacje uzyskane z resortów, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW), wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej (WFOŚiGW) oraz urzędów marszałkowskich – zawarte w sprawozdaniach z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami¹ oraz w sprawozdaniach z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, a także Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO). Część informacji, przede wszystkim w odniesieniu do zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pochodzi z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ). Wykorzystano także raporty składane do Komisji Europejskiej – na temat transpozycji i działań mających na celu zapewnienie wykonania poszczególnych aktów prawnych Unii Europejskiej. Do resortów oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej przekazano zestawienie zadań z prośbą o przedstawienie stanu ich realizacji w okresie sprawozdawczym.

Pierwotnie w 2020 r. sprawozdania podmiotów miały być składane w BDO do 15 marca, jednak ze względu na zaistniałe warunki prowadzenia działalności w okresie stanu pandemii COVID-19 wprowadzone zostały konieczne zmiany prawne, dotyczące przepisów przejściowych i epizodycznych w zakresie ewidencji, sprawozdawczości, jak również funkcjonowania samego BDO, które obowiązywały wyłącznie do końca 2020 r. Przesunięte

¹ Na dzień przygotowania Sprawozdania z realizacji Kpgo 2022 do Ministra Klimatu i Środowiska przekazane zostały sprawozdania z realizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami z 13 województw.

zostały terminy składania rocznych sprawozdań produktowych oraz sprawozdań wytwórców i gospodarujących odpadami za 2019 r. do 31 października 2020 r. (z wyjątkiem prowadzących stacje demontażu – w tym przypadku termin przesunięto do 11 września 2020 r.), jak również terminy składania rocznych sprawozdań przez podmioty odbierające oraz zbierające odpady komunalne – do 31 sierpnia 2020 r., a także sprawozdań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi składanymi przez wójtów oraz marszałków województw – odpowiednio do 31 października i 31 grudnia 2020 r. Ponadto umożliwiono podmiotom równoległe prowadzenie ewidencji odpadów elektronicznie za pomocą modułu BDO oraz w formie papierowej do końca 2020 r., także przed uzyskaniem wpisu do Rejestru-BDO. W celu uniknięcia braku większości danych dotyczących gospodarowania odpadami w związku z przerwami w funkcjonowaniu wielu podmiotów w 2020 r., podjęto powyższe działania związane ze znacznym przesunięciem terminu składania sprawozdań za 2019 r. To sprawiło, że weryfikacja tych sprawozdań przez urzędy marszałkowskie wydłużyła się i w niektórych przypadkach trwa jeszcze w bieżącym roku (2021 r.), co pokryło się również z weryfikacją sprawozdań za kolejny rok tj. 2020 r. W związku z powyższą sytuacją wynikłą z działań podejmowanych w konsekwencji zaistniałej pandemii COVID-19 dane za rok 2019 w niniejszym sprawozdaniu zostały ujęte w ograniczonym zakresie.

2. Stan gospodarki odpadami w Polsce w okresie 2017-2019

2.1. Odpady komunalne

W Kpgo 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) zmniejszenie ilości powstających odpadów:
 - a) ograniczenie marnowania żywności,
 - b) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia;
- 2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
- 3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami.

W celu obliczenia poszczególnych wartości procentowych wskazanych poniżej, należy ująć wszystkie odpady komunalne odebrane i zebrane (również odpady BiR pochodzące z gospodarstw domowych):

- a) osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy do 2020 r.,
 - b) do 2020 r. udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30%,
 - c) do 2025 r. recyklingowi powinno być poddawane 60% odpadów komunalnych,
 - d) do 2030 r. recyklingowi powinno być poddawane 65% odpadów komunalnych,
 - e) redukcja składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2030 r.
- 4) zmniejszenie udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie):
 - a) objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
 - b) wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju do końca 2021 r. - zestandaryzowanie ma na celu zapewnienie minimalnego poziomu selektywnego zbierania odpadów szczególnie w odniesieniu do gmin w których stosuje się niedopuszczalny podział na odpady „suche”-„mokre”,
 - c) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi,
 - d) wprowadzenie we wszystkich gminach w kraju systemów selektywnego odbierania odpadów zielonych i innych bioodpadów u źródła – do końca 2021 r.;
 - 5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.;
 - 6) zaprzestanie składowania odpadów ulegających biodegradacji selektywnie zebranych;
 - 7) zaprzestanie składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia;
 - 8) zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych;
 - 9) utworzenie systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi;
 - 10) monitorowanie i kontrola postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12);
 - 11) zbilansowanie funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r.

2.1.1. Odpady komunalne zmieszane i selektywnie zebrane

W tabeli 1 przedstawiono dane dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2017-2018.

Tabela 1. Ilości odpadów komunalnych odebranych/zebranych i sposoby ich zagospodarowania w latach 2017–2018 [źródło: Sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, GUS]

Lp.	Opis		Rok		
			2017	2018	2019
1	2	3	4	5	
Odpady komunalne selektywnie odebrane i zebrane					
1	Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych [tys. Mg]		4 493,4	5 120,6	-
2	Masa odpadów komunalnych poddanych recyklingowi, w tym recyklingowi organicznemu, oraz przygotowanych do ponownego użycia [tys. Mg]*		1 325,8	1 750,7	-
3	Masa odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcenia z odzyskiem energii [tys. Mg]		7,08	14,3	-
4	Masa odpadów komunalnych poddanych termicznemu przekształceniu bez odzysku energii [tys. Mg]		0,9	0,98	-
5	Masa odpadów komunalnych poddanych innym procesom przetwarzania [tys. Mg]	Odpady ulegające biodegradacji	R2- 0,02 R3- 957 R4- 0,0006 R5- 1,6 R9- 0,04 R10- 0,1 R11- 0,06 R12- 174,4 R13- 4,1 R15- 0,04 D1- 0,02 D5- 1,3 D8- 6,3 D9- 0,3 D13- 0,004 D15- 0,0003 Zbieranie- 15,3 Magazynowanie- 7,6 Przekazanie os. fizycznym- 0,04 Odzysk poza instalacjami- 0,001 Kompostowanie- 0,02 Recykling materiałowy- 0,04	R2- 0,03 R3- 1210,5 R4- 2 R5- 1,9 R6- 0,02 R7- 0,0002 R9- 0,004 R10- 0,003 R11- 27,3 R12- 233 R13- 2,7 D5- 1,5 D8- 22,5 D9- 0,5 D11- 0,005 Zbieranie- 5,9 Magazynowanie- 42,7 Przekazanie os. fizycznym- 0,6 Odzysk poza instalacjami- 0,4	-
		Odpady nieulegające biodegradacji	R2- 0,001 R3- 55,6 R4- 6,4 R5- 716,9	R2- 0,2 R3- 115,9 R4- 143,5 R5- 723,6	-

			R6- 0,00007 R7- 0,0086 R8- 0,003 R9- 0,008 R10- 0,2 R11- 3,2 R12- 1931,1 R13- 31,7 D1- 1,1 D5- 229,1 D6- 0,01 D8- 4,4 D9- 0,09 D13- 1,2 D14- 0,004 D15- 0,3 Zbieranie- 107,4 Magazynowanie- 210 Przekazanie os. fizycznym- 0,3 Odzysk poza instalacjami- 0,3	R6- 0,1 R7- 0,0009 R8- 0,000001 R9- 0,005 R10- 0,3 R11- 5 R12- 2 041,4 R13- 16,3 D1- 0,5 D4- 0,05 D5- 249,3 D8- 8,2 D9- 1,7 D12- 0,06 D13- 2,5 D14- 0,001 D15- 0,006 Zbieranie- 19,5 Magazynowanie- 100,3 Przekazanie os. fizycznym- 18,5 Odzysk poza instalacjami- 46,1 Strata masy w wyniku pożaru- 0,6	
Zmieszane odpady komunalne					
6	Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych [tys. Mg]		8 375,7	8 524,7	-
7	Masa odpadów komunalnych przekazanych do	z odzyskiem energii	230,4	498,1	-
8	termicznego przekształcania [tys. Mg]	bez odzysku energii	144,6		-
Odpady komunalne odebrane i zebrane – ogółem					
9	Masa odpadów komunalnych odebranych i zebranych [tys. Mg]		12 869,1	13 645,3	-
10	Masa odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi [tys. Mg]*		1 325,8	1 750,7	-
11	Odsetek odpadów komunalnych przygotowanych do ponownego użycia i poddanych recyklingowi [%]		29	36	-
12	Masa odpadów komunalnych przekazanych na składowisko odpadów [tys. Mg]		4 999,7	5 191,1	-
13	Odsetek odpadów komunalnych przekazanych na składowisko odpadów [%]		38,9	38,0	-

* Dla odpadów 4 frakcji

Na podstawie sprawozdań marszałków województw z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi za 2018 r. określono liczbę funkcjonujących w kraju punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) – 1900² obiektów (nieco ponad

² Brak informacji od 201 gmin – ok. 8%.

20 000 mieszkańców na jeden obiekt). W 1888 gminach utworzono co najmniej 1 PSZOK, a 388 gmin poinformowało o ich braku. Pozostałe dane, w tym dotyczące infrastruktury do zagospodarowania odpadów komunalnych znajdują się w Załączniku nr 3.

Wnioski:

Odnosząc się do realizacji celów w zakresie odpadów komunalnych wskazanych w Kpgo 2022 poniżej przedstawiono stan realizacji tych celów.

W celu ujednoczenia zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2017 r. poz. 19), zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie selektywnego zbierania odpadów”, (które weszło w życie w dniu 1 lipca 2017 r.) wprowadzono jednolite standardy selektywnego zbierania odpadów komunalnych w całym kraju. W rozporządzeniu określono kolory pojemników w jakich mają być zbierane odpady komunalne i napisy jakie mają znajdować się na pojemnikach, i tak:

- 1) papier zbiera się w pojemniku koloru niebieskiego oznaczonym napisem „Papier”;
- 2) szkło w pojemniku koloru zielonego oznaczonym napisem „Szkło”;
- 3) metal i tworzywa sztuczne w pojemniku koloru żółtego oznaczonym napisem „Metale i tworzywa sztuczne”;
- 4) odpady ulegające biodegradacji, ze szczególnym uwzględnieniem bioodpadów w pojemniku koloru brązowego oznaczonym napisem „Bio”.

W ramach ww. rozporządzenia określono możliwość zbierania szkła w podziale na szkło bezbarwne i szkło kolorowe. Przedmiotowe rozporządzenie zawiera przepisy przejściowe stanowiące, że umowy na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości obowiązujące w dniu wejścia w życie ww. rozporządzenia, które określają wymagania w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych w sposób niezgodny z rozporządzeniem, zachowują ważność na czas, na jaki zostały zawarte, jednak nie dłuższy niż do dnia 30 czerwca 2021 r. Zgodnie z ww. przepisami rozporządzenia w sprawie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, wprowadzono jednolity system selektywnego zbierania odpadów komunalnych obejmujący również selektywne zbieranie bioodpadów stanowiących odpady komunalne. Przepisy nie dopuszczają braku prowadzenia selektywnego zbierania odpadów w zamian za podwyższoną opłatę za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych (tj. brak jest możliwości złożenia deklaracji o niesegregowaniu odpadów i wnoszenia z tego tytułu wyższej opłaty). Obowiązkiem właścicieli nieruchomości, było i jest selektywne zbieranie odpadów, zgodnie z wymaganiami określonymi w ustawie³ i regulaminie⁴.

Zmniejszenie ilości wytwarzanych odpadów żywności powiązane jest ściśle z postęпами w ograniczaniu marnowania żywności. Z badań⁵ wynika, że w Polsce marnuje się rocznie 4 840 946 Mg żywności. Za to zjawisko w większości, aż 60%, odpowiedzialne są gospodarstwa domowe. W celu ograniczenia ilości marnowanej żywności, a w konsekwencji zmniejszenia powstających w związku z tym odpadów, podejmowane są liczne działania

³ Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888).

⁴ Art. 5 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

⁵ Według informacji przekazanych przez Federację Polskich Banków Żywności na temat projektu pt. „Opracowanie systemu monitorowania marnowanej żywności i efektywnego programu racjonalizacji strat i ograniczania marnotrawstwa żywności” (PROM) w ramach projektu strategicznego GOSPOSTRATEG.

przez Federację Polskich Banków Żywności. Ponadto z inicjatywy senackiej powstała ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności (Dz.U. poz. 1680).

Cel polegający na zwiększaniu świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji jest realizowany na bieżąco – Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi szereg akcji edukacyjnych, w tym portale internetowe służące temu celowi.

Cel dotyczący doprowadzenia do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami jest realizowany zgodnie z zadaniami opisanymi poniżej:

- osiągnięcie poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji: papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła z odpadów komunalnych w wysokości minimum 50% ich masy został wyznaczony na rok 2020, nie objęty tym sprawozdaniem – przez cały okres sprawozdawczy jego wartość rosła. Wg danych za 2018 r. Polska osiągnęła 36% poziom recyklingu odpadów komunalnych. Cele dotyczące recyklingu i składowania wszystkich odpadów komunalnych dotyczą lat 2025 i 2030 nie objętych tym sprawozdaniem.

- do 2020 r. udział masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie może przekraczać 30% – cel ten, ale także inne cele dotyczące odpadów komunalnych wskazane w Kpgo 2022, jest realizowany przez postanowienia wojewódzkich planów gospodarki odpadami (wpgo). W załącznikach do wpgo – planach inwestycyjnych (PI) określono zapotrzebowanie na inwestycje na terenie województw, zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, biorąc pod uwagę obowiązujące uwarunkowania prawne, prognozy zmian i wyznaczone cele, w tym w zakresie ITPOK. PI wskazały planowane inwestycje w ITPOK z uwzględnieniem ww. 30% udziału metod termicznych (biorąc pod uwagę ówczesne prawa nabyte).

Cel dotyczący zmniejszenia udziału zmieszanych odpadów komunalnych w całym strumieniu zbieranych odpadów (zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie) jest realizowany zgodnie z zadaniami opisanymi poniżej:

- objęcie wszystkich właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych (w tym bioodpadów) oraz wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych na terenie całego kraju do końca 2021 r. – zadanie zrealizowane.

- zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi – zadanie zostało również zrealizowane za pośrednictwem ww. rozporządzenia, ponadto jest realizowane na bieżąco np. poprzez dostosowanie regulaminów w poszczególnych gminach, rozbudowę sieci PSZOK.

Podjęto działania na rzecz realizacji celu dotyczącego zaprzestania składowania zmieszanych odpadów komunalnych bez przetworzenia – zmieszane (niesegregowane) odpady komunalne muszą być przekazywane do instalacji komunalnej⁶ (w której następuje sortowanie).

⁶ Art. 6f ust. 1a pkt 1 i art. 9e ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888), wprowadzone ustawą z dnia 19.07.2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach i niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2019 r. poz. 1579), która weszła w życie 6.09.2019 r.

Cel dotyczący zmniejszenia liczby miejsc nielegalnego składowania odpadów komunalnych jest realizowany na bieżąco. Dane dotyczące dzikich wysypisk są zbierane przez Główny Urząd Statystyczny, który publikuje te dane na stronie Banku Danych Lokalnych oraz w opracowaniach publikowanych co roku p.t.: Infrastruktura komunalna. W dłuższej perspektywie obserwuje się spadek ilości dzikich wysypisk, aczkolwiek w latach objętych niniejszym sprawozdaniem dane oscylują wokół 1700 takich miejsc (2013 r. – 2791, 2017 r. – 1661, 2018 r. – 1607, 2019 r. – 1868).

Cel dotyczący utworzenia systemu monitorowania gospodarki odpadami komunalnymi – został zrealizowany w 2019 r.. Skuteczny system kontroli jakości i możliwości śledzenia odpadów komunalnych został wprowadzony w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Został utworzony elektroniczny rejestr podmiotów działających w branży odpadów komunalnych⁷, system ewidencji odpadów⁸ oraz baza danych zawierająca informacje dotyczące oraz przemieszczania i przetwarzania odpadów⁹ (dalej zwana BDO). Śledzenie przemieszczania odpadów komunalnych możliwe jest od momentu ich wytworzenia na danej nieruchomości do momentu przekazania do przetworzenia dzięki wprowadzonym w 2019 r. przepisom dotyczącym Karty Przekazania Odpadów Komunalnych. Każdy podmiot prowadzący instalacje komunalne jest zobowiązany do przekazywania informacji o sposobie przetworzenia odpadów komunalnych¹⁰.

Dodatkowo, w odniesieniu do odpadów komunalnych gminy posiadają narzędzia umożliwiające kontrolę jakości odpadów przekazywanych przez właścicieli nieruchomości¹¹.

Dane dotyczące przemieszczania odpadów mogą być na bieżąco monitorowane i kontrolowane. Raz w roku podmioty zaangażowane w odbieranie, zbieranie oraz przetwarzanie odpadów komunalnych przekazują sprawozdanie na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹² oraz na podstawie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹³. Gminy weryfikują te sprawozdania i na podstawie zweryfikowanych danych przygotowują swoje sprawozdania, które przekazują do urzędów marszałkowskich¹⁴. Organy Inspekcji Ochrony Środowiska i inne służby mogą na bieżąco kontrolować dane dotyczące przemieszczania odpadów komunalnych¹⁵. Urzędy marszałkowskie weryfikują sprawozdania gmin, i na podstawie zweryfikowanych danych sporządzają swoje sprawozdania, które następnie są przekazywane do ministra właściwego ds. klimatu¹⁶.

Odnośnie do monitorowania i kontroli postępowania z frakcją odpadów komunalnych wysortowywaną ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych i nieprzeznaczoną do składowania (frakcja 19 12 12) – zadanie realizowane na bieżąco zgodnie z wyżej opisanym systemem monitorowania i sprawozdawczości dot. odpadów.

⁷ Art. 49 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz następne, do art. 65.

⁸ Art. 66-72 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

⁹ Art. 79 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach oraz następne, do art. 84a.

¹⁰ Art. 90a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹¹ Art. 6ka ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹² Art. 73 do 78 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

¹³ Art. 9n, 9na, 9nb ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹⁴ Art. 9q ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

¹⁵ Art. 83 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach.

¹⁶ Art. 9s ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Dla realizacji celu dotyczącego zbilansowania funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi w świetle obowiązującego zakazu składowania określonych frakcji odpadów komunalnych i pochodzących z przetwarzania odpadów komunalnych, w tym odpadów o zawartości ogólnego węgla organicznego powyżej 5% s.m. i o ciepłe spalania powyżej 6 MJ/kg suchej masy, od 1 stycznia 2016 r., podjęto działania służące poprawie selektywnego zbierania u źródła oraz zwiększenia recyklingu odpadów komunalnych, co w konsekwencji przyczyni się do zmniejszenia masy odpadów kalorycznych, które nie spełnią kryteriów przyjęcia ich do składowania.

2.1.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji

W Kpgo 2022 w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji (OUB) przyjęto cel polegający na zmniejszeniu ilości tych odpadów kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (masa OUB wytworzonych w 1995 r. – 4, 38 mln Mg).

W okresie sprawozdawczym za lata 2017-2019 jednym z głównych działań podjętych w Polsce służących ograniczeniu składowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji było stwarzanie zachęt do selektywnego zbierania odpadów, w tym również ulegających biodegradacji w gospodarstwach domowych poprzez niższe stawki opłat za gospodarowanie odpadami ponoszonymi przez mieszkańców, w przypadku segregowania odpadów. Wprowadzono również możliwość (dla gmin) do obniżenia opłaty w przypadku kiedy odpady są segregowane i poddawane przetwarzaniu u źródła, czyli w przydomowych kompostownikach. Selektywnie zebrane odpady zielone i inne bioodpady przetwarzane były w instalacjach regionalnych do przetwarzania odpadów zielonych i innych bioodpadów selektywnie zebranych w celu wytwarzania z nich materiału o właściwościach nawozowych lub rekultywacyjnych Odpady zielone były również oddawane do PSZOKów. Dodatkowo prowadzone są różnego rodzaju akcje edukacyjno – informacyjne mające na celu m.in. podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie właściwego gospodarowania odpadami oraz promowanie takich technologii przetwarzania bioodpadów, w wyniku których powstaje pełnowartościowy i bezpieczny dla środowiska kompost.

Polska zrealizowała obowiązek nałożony wymaganiami unijnymi dla roku 2020 osiągając już w roku 2014 poziom 35 % ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w odniesieniu do ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje na temat ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji skierowanych do składowania wraz z osiągniętymi poziomami ograniczenia składowania tych odpadów w Polsce w odniesieniu do odpadów wytworzonych w 1995 r w okresie sprawozdawczym 2017-2018. Poziomy te były liczone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz. U. poz. 2412).

Tabela 2. Ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji skierowanych do składowania wraz z osiągniętymi poziomami ograniczenia składowania tych odpadów w latach 2017-2018 [źródło: sprawozdania marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, CSO]

	2017	2018	2019
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
wymagany poziom [%]	45	40	40
masa składowanych odpadów [mln Mg]	0,50	0,49	-
osiągnięty poziom [%]	11	11	-

Wnioski:

Polska już w 2014 roku zrealizowała cel określony dla roku 2020 w dyrektywie Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów w zakresie ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji – osiągając poziom 35 % ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w odniesieniu do ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 r. W latach obejmujących okres sprawozdawczy, tj. 2017-2018, cel ten również został osiągnięty.

2.2. Odpady powstające z produktów

2.2.1. Oleje odpadowe

W Kpgo 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) zapobieganie powstawaniu olejów odpadowych;*
- 2) dążenie do zwiększenia ilości zbieranych olejów odpadowych;*
- 3) utrzymanie poziomu odzysku na poziomie co najmniej 50%, a recyklingu rozumianego jako regeneracja na poziomie co najmniej 35%;*
- 4) w przypadku preparatów smarowych: wzrost poziomu recyklingu do wartości co najmniej 35% oraz poziomu odzysku do wartości co najmniej 50% w 2020 r.*

W latach 2017-2018 uzyskano poziomy odzysku i recyklingu olejów odpadowych przedstawione w tabelach 3-4.

Tabela 3. Uzyskane w latach 2017-2018 poziomy odzysku i recyklingu olejów odpadowych [źródło: CSO]

Lata	Ilość wprowadzonych olejów [tys. Mg]			Odpady poddane ogółem [tys. Mg]		Wymagany poziom		Osiągnięty poziom [%]	
	Ogółem	Podlegających obowiązkowi		odzyskowi	recyklingowi	odzysk	recykling	odzysku	recyklingu
		odzysku	recyklingu						
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
2017	178,7	176,6	176,6	90,7	63,9	50	35	51,5	36,2
2018	211,3	211,3	311,3	98,7	69,0	50	35	46,7	32,7
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabela 4. Uzyskane w latach 2017-2018 poziomy odzysku i recyklingu preparatów smarowych [źródło: CSO]

Lata	Ilość wprowadzonych preparatów smarowych [tys. Mg]			Odpady poddane ogółem [tys. Mg]		Wymagany poziom		Osiągnięty poziom [%]	
	Ogółem	Podlegających obowiązkowi		odzyskowi	recyklingowi	odzysk	recykling	odzysku	recyklingu
		odzysku	recyklingu						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2017	55,6	53,7	53,7	17,6	12,8	30	20	32,8	23,8
2018	57,6	57,6	57,6	21,1	14,6	36	25	36,6	25,3
2019	\	-	-	-	-	-	-	-	-

Wnioski:

Co roku notuje się wzrost masy olejów odpadowych poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi. Powyższe jest wynikiem znacznego corocznego wzrostu wprowadzonych na rynek olejów, co wymaga większego strumienia przetwarzanych odpadów w celu osiągnięcia ustawowych poziomów odzysku, w tym recyklingu.

Niemniej jednak poziomy odzysku i recyklingu olejów odpadowych w 2017 r. zostały osiągnięte. Z kolei poziomy odzysku i recyklingu w 2018 r. spadły do poziomu odpowiednio 46,7% oraz 32,7%.

Od 2015 r. obowiązki w zakresie odzysku, w tym recyklingu dotyczą także preparatów smarowych (np. oleje syntetyczne). Wymagane poziomy w odniesieniu do preparatów smarowych zostały osiągnięte w 2017 i 2018 r. Należy jednak mieć na uwadze, że te poziomy wzrastają co roku zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 października 2014 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów powstałych z preparatów smarowych, dodatków i środków zapobiegających zamarzaniu (Dz. U. poz. 1598) i w 2020 osiągną wysokości równą 50 % dla odzysku, w tym 35 % dla recyklingu.

2.2.2. Zużyte opony

Kpgo 2022 określiły następujący cel w zakresie gospodarowania użytymi oponami: utrzymanie dotychczasowego poziomu odzysku na poziomie co najmniej 75%, a recyklingu na poziomie co najmniej 15%.

W poniższej tabeli 5 zamieszczono dane dotyczące masy opon wprowadzonej na rynek oraz osiągniętych w latach 2017-2018 poziomów odzysku i recyklingu odpadów w postaci zużytych opon.

Tabela 5. Opony wprowadzone na rynek oraz osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w latach 2017-2018 [źródło: MKiŚ]

Rok	Ilość wprowadzonych opon [tys. Mg]			Odpady poddane ogółem [tys. Mg]		Wymagany poziom		Osiągnięty poziom [%]	
	Ogółem	Podlegających obowiązkowi		odzyskowi	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
		odzysku	recyklingu						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2017	281,1	262,6	262,6	211,9	92,9	75	15	80,69	35,38
2018	274,5	274,3	274,3	210,1	98,4	75	15	76,55	35,86
2019	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Wnioski:

Poziomy odzysku, w tym recyklingu, odpadów w postaci zużytych opon w 2017 r. i 2018 r. zostały zapewnione na wymaganym ustawowo poziomie.

W 2018 r. nastąpił nieznaczny spadek masy wprowadzanych do obrotu opon oraz zużytych opon poddanych odzyskowi. Ponadto warto odnotować, że masa przetworzonych zużytych opon jest na podobnym poziomie w latach 2017-2018.

2.2.3. Zużyte baterie i zużyte akumulatory

W Kpgo 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) wzrost świadomości społeczeństwa oraz przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania ze zużytymi bateriami i zużytymi akumulatorami;
- 2) osiągnięcie w 2016 r. i w latach następnych poziomu zbierania zużytych baterii przenośnych i zużytych akumulatorów przenośnych, w wysokości co najmniej 45% masy wprowadzonych baterii i akumulatorów przenośnych;
- 3) utrzymanie poziomu wydajności recyklingu:
 - a) zużytych baterii kwasowo-olowiowych i zużytych akumulatorów kwasowo-olowiowych w wysokości co najmniej 65%,
 - b) zużytych baterii niklowo-kadmowych i zużytych akumulatorów niklowo-kadmowych w wysokości co najmniej 75%,
 - c) pozostałych zużytych baterii i zużytych akumulatorów w wysokości co najmniej 50% masy zużytych baterii lub zużytych akumulatorów.

W tabelach: 6, 7 i 8 przedstawiono masę wprowadzonych do obrotu baterii i akumulatorów.

Tabela 6. Masa wprowadzonych do obrotu baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018 oraz dane z BDO za 2019 r.]

Rodzaj baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych	Masa wprowadzonych do obrotu w poszczególnych latach baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych		
	2017	2018	2019*
	Masa [kg]	Masa [kg]	Masa [kg]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
cynkowo-węglowe cynkowo-manganowe cynkowo-powietrzne	8 259 915,30	8 535 337,39	-
niklowo-kadmowe	212 630,34	118 054,08	628,63
ołowiowe	413 405,10	228 359,95	834,79
guzikowe (niezawierające rtęci)	279 563,29	259 276,96	-
guzikowe (zawierające rtęć)	8 379,30	6329,22	-
inne	4 095 983,05	4190403,80	17936,73
Razem	13 269 876,38	13 337 801,40	19400,15

Od 2019 r. nastąpiła zmiana w formacie sprawozdań, obecnie jest podział na baterie kwasowo- ołowiowe, niklowo-kadmowe i inne.

Tabela 7. Masa wprowadzonych do obrotu baterii samochodowych i akumulatorów samochodowych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018]

Rodzaj baterii samochodowych i akumulatorów samochodowych	Masa wprowadzonych do obrotu w poszczególnych latach baterii samochodowych i akumulatorów samochodowych		
	2017	2018	2019
	Masa [kg]	Masa [kg]	Masa [kg]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
niklowo-kadmowe	1 777,00	17 825,76	-
kwasowo-ołowiowe	89 965 253,31	83 937 756,69	-
inne	1 408 267,95	1 599 348,85	-
Razem	91 375 298,26	85 554 931,30	-

Tabela 8. Masa wprowadzonych do obrotu baterii przemysłowych i akumulatorów przemysłowych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018]

Rodzaj baterii przemysłowych i akumulatorów przemysłowych	Masa wprowadzonych do obrotu w poszczególnych latach baterii przemysłowych i akumulatorów przemysłowych		
	2017	2018	2019
	Masa [kg]	Masa [kg]	Masa [kg]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
niklowo-kadmowe	289 784,47	2 623 921,63	-
kwasowo-ołowiowe	27 860 328,30	27 357 589,80	-
inne	1 156 345,84	1 967 608,95	-
Razem	30 306 458,61	31 949 120,38	-

Ogółem wprowadzono do obrotu:

- w 2017 r. ok 30 306,459 Mg baterii i akumulatorów,
- w 2018 r. ok. 31 949,120 Mg baterii i akumulatorów.

W związku z art. 1 pkt 9 lit a ustawy z dnia 29 sierpnia 2014 r. o zmianie ustawy o bateriach i akumulatorach i niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1322), od dnia 1 stycznia 2015r. zmienił się art. 34 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, zwalniając wprowadzających baterie i akumulatory z obowiązku prowadzenia ewidencji obejmującej również informację o liczbie wprowadzonych baterii i akumulatorów. Stąd sprawozdania za rok 2017 i następnie nie zawierają już takich danych.

W tabeli 9 przedstawiono wymagany oraz osiągnięty poziom zbierania zużytych baterii i akumulatorów przeniśnych.

Tabela 9. Wymagany oraz osiągnięty poziom zbierania zużytych baterii i akumulatorów przeniśnych w latach 2017-2019 [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ dotyczący lat 2017-2018 oraz dane z BDO za 2019]*

Rok	Średnia masa wprowadzonych baterii przeniśnych i akumulatorów przeniśnych ¹⁾ [kg]	Masa zebranych zużytych baterii przeniśnych i zużytych akumulatorów przeniśnych [kg]	Wymagany poziom zbierania ²⁾ [%]	Osiągnięty poziom zbierania ³⁾ [%]
1	2	3	4	5
2017	12 795 706,75	8 411 931,21	45%	65,74
2018	13 192 347,62	10 554 051,37	45%	80,00
2019	15 388,19	11177,65	45%	72,64

* Dane za 2019 r. pochodzą z maja 2021, z nie w pełni zweryfikowanych sprawozdań, poddane zostały dodatkowej weryfikacji w MKiŚ.

Objaśnienia:

- ¹⁾ podano jako średnią masę baterii przeniśnych i akumulatorów przeniśnych wprowadzonych w danym roku oraz w dwóch latach poprzednich.
- ²⁾ na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 grudnia 2009 r. w sprawie rocznych poziomów zbierania zużytych baterii przeniśnych i zużytych akumulatorów przeniśnych (Dz. U. poz. 1671).
- ³⁾ wyrażony w procentach stosunek masy zebranych zużytych baterii przeniśnych i zużytych akumulatorów przeniśnych do średniej masy wprowadzonych baterii przeniśnych i akumulatorów przeniśnych.

W tabeli 10 przedstawiono osiągnięte poziomy wydajności recyklingu dla zużytych baterii lub zużytych akumulatorów w poszczególnych latach.

Tabela 10. Osiągnięte poziomy wydajności recyklingu dla zużytych baterii lub zużytych akumulatorów [źródło: Sprawozdania urzędów marszałkowskich o wydajności recyklingu dla procesu recyklingu zużytych baterii i zużytych akumulatorów dotyczące lat 2017-2018, Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów recyklingu zużytych baterii i akumulatorów, dane z BDO za 2019 r.]

Rodzaj baterii	Osiągnięte poziomy wydajności recyklingu dla zużytych baterii lub zużytych akumulatorów w poszczególnych latach [%]		
	2017	2018	2019
1	2	3	4
baterie i akumulatory kwasowo-ołowiowe	83,43	79,74	77,94
baterie i akumulatory niklowo-kadmowe	99,98	99,95	99,52
inne baterie i akumulatory	77,00	75,39	75,54

Zakłady przetwarzania zużytych baterii lub akumulatorów prowadzące procesy odzysku R3-R6:

- w 2017 r. przyjęły do przetwarzania ok. 50 754,824 Mg zużytych baterii i akumulatorów, a przetworzyły ok. 43 771,126 Mg,
- w 2018 r. przyjęły do przetwarzania ok. 115 816,079 Mg zużytych baterii i akumulatorów, a przetworzyły ok. 124 236,786 Mg.

Wnioski:

Polska osiągnęła w latach 2017 i 2018 roczne poziomy zbierania w wysokości odpowiednio 65,74% i 80,00%, osiągając tym samym wymagany poziom zbierania (45%).

Minimalne poziomy wydajności recyklingu, określone w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach (Dz. U. z 2020 r. poz. 1850) zostały osiągnięte dla wszystkich rodzajów zużytych baterii i zużytych akumulatorów w poszczególnych latach obejmujących okres sprawozdawczy.

Ponadto zostały osiągnięte, określone w Kpgo 2022, cele dotyczące gospodarki bateriami i akumulatorami. Rozbudowa systemu zbierania zużytych baterii i zużytych akumulatorów pozwoliła na osiągnięcie odpowiednich poziomów zbierania. Osiągnięty został także poziom wydajności recyklingu dla zużytych baterii i zużytych akumulatorów w latach 2017-2019.

2.2.4. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

W Kpgo 2022 określono następujące cele (obejmujące okres sprawozdawczy 2017-2019):

- 1) zwiększenie świadomości społeczeństwa i przedsiębiorców na temat prawidłowego sposobu postępowania z ZSEE;*
- 2) ograniczenie powstawania odpadów w postaci ZSEE;*
- 3) zapewnienie osiągnięcia odpowiedniego poziomu zbierania ZSEE: od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. nie mniej niż 40% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu, a w przypadku sprzętu oświetleniowego nie mniej niż 50% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu,*
- 4) zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu: od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia 31 grudnia 2017 r.:*
 - a) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 1 (Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego) i nr 10 (Automaty wydające):*
 - odzysku – 85% masy zużytego sprzętu oraz*
 - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 80% masy zużytego sprzętu;*
 - b) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 3 (Sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny) i nr 4 (Sprzęt konsumencki i panele fotowoltaiczne):*
 - odzysku – 80% masy zużytego sprzętu oraz*
 - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 70% masy zużytego sprzętu;*
 - c) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 2 (Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego) i nr 5–9 (Sprzęt oświetleniowy; Narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych stacjonarnych narzędzi przemysłowych; Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy; Wyroby medyczne, z wyjątkiem wszelkich wyrobów wszczepionych i zainfekowanych; Przyrządy do monitorowania i kontroli):*
 - odzysku – 75% masy zużytego sprzętu oraz*
 - przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 55% masy zużytego sprzętu;*
 - d) dla zużytych gazowych lamp wyladowczych recyklingu zużytych lamp wyladowczych w wysokości 80% masy tych zużytych lamp.*
- 5) zapewnienie osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu zużytego sprzętu: od 1*

stycznia 2018 r.:

- a) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 1 (Sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury) i nr 4 (Sprzęt wielkogabarytowy, którego którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm):
 -- odzysku – 85% masy zużytego sprzętu oraz
 -- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 80% masy zużytego sprzętu;
- b) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 2 (Ekrany, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm²):
 -- odzysku – 80% masy zużytego sprzętu oraz
 -- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 70% masy zużytego sprzętu;
- c) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grup sprzętu nr 5 (Sprzęt małogabarytowy, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm) i nr 6 (Małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm):
 -- odzysku – 75% masy zużytego sprzętu oraz
 -- przygotowania do ponownego użycia i recyklingu – 55% masy zużytego sprzętu;
- d) dla zużytego sprzętu powstałego ze sprzętu należącego do grupy sprzętu nr 3 (Lampy)
 -- recyklingu w wysokości 80% masy tego zużytego sprzętu.

Tabele 11-16 przedstawiają informację dotyczącą masy sprzętu wprowadzonego do obrotu, masy zebranego i przetworzonego zużytego sprzętu i osiągniętych poziomów zbierania w latach 2017-2019. Dane pochodzą z raportów o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez GIOŚ za lata 2017 i 2018 oraz BDO (za 2019).

Tabela 11. Informacja dotycząca masy sprzętu wprowadzonego do obrotu i masy zebranego zużytego sprzętu w latach 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz dane z BDO dla roku 2019]*

Informacja dotycząca masy:	Masa sprzętu [Mg]		
	2017 r.	2018 r.	2019r.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
sprzętu wprowadzonego do obrotu	607 240,136	660 236,4	791 806,786
łącznie zebranego zużytego sprzętu	246 460,265	329 589,27	443 963,458
zebranego zużytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych	227 222,252	302 088	424 162,837

* Dane za 2019 r. pochodzą ze sprawozdań wprowadzający sprzęt, składanych zgodnie z art. 73 ustawy z 14 grudnia 2012 r. o opadach. Dane za lata wcześniejsze pochodzą ze sprawozdań zbierających oraz przetwarzających zużyty sprzęt.

Tabela 12. Informacja dotycząca osiągniętych poziomów zbierania zużytego sprzętu w latach 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz dane z BDO dla roku 2019]*

Informacja dotycząca osiągniętego poziomu zbierania:	Osiągnięty poziom ¹⁾ [%]		
	2017	2018	2019
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
zużytego sprzętu	45,39	57,58	71,97
sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych	43,26	53,02	-
sprzętu oświetleniowego ²⁾	51,29	42,42	-

* Dane za 2019 r. pochodzą ze sprawozdań wprowadzający sprzęt, składanych zgodnie z art. 73 ustawy z 14 grudnia 2012 r. o opadach. Dane za lata wcześniejsze pochodzą ze sprawozdań zbierających oraz przetwarzających zużyty sprzęt. Stąd również niepełne dane.

Objaśnienia:

- 1) Poziom obliczony jako procentowa wartość masy zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego zebranego w 2016 r. do średniej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu w poprzednich trzech latach, dane pochodzą ze sprawozdań zbierających.
- 2) Za rok 2018 i dalsze lata poziom obliczony dla grupy nr 3, określonej w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytych sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (lampy).

Tabela 13. Informacja dotycząca osiągniętych poziomów zbierania zużytego sprzętu w latach 2017-2019 w kg/mieszkańca/rok [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018]

Osiągnięty poziom zbierania zużytego sprzętu [kg/mieszkańca/rok]		
2017	2018	2019
1	2	3
5,91	7,86	11,05

Tabela 14. Informacja dotycząca mas: przetworzonego zużytego sprzętu, odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych recyklingowi oraz odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych innym niż recykling procesom odzysku, za lata 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz BDO dla roku 2019]

Informacja dotycząca masy:	Masa [Mg]		
	2017	2018	2019*
1	2	3	4
przetworzonego zużytego sprzętu	256 034,773	321 644,9	439 972,678
odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych recyklingowi	202 596,459	224 190,28	366 016,3037
odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych innym niż recykling procesom odzysku	1 919,128	10 816,16	1 218,664

* Dane za 2019 r. pochodzą ze sprawozdań wprowadzających sprzęt, składanych zgodnie z art. 73 ustawy z 14 grudnia 2012 r. o opadach. Dane za lata wcześniejsze pochodzą ze sprawozdań zbierających oraz przetwarzających zużyty sprzęt

Tabela 15. Zestawienie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu dla poszczególnych grup sprzętu oraz osiągniętych poziomów w roku 2017 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska]

Grupa sprzętu ¹⁾	Wymagany poziom w roku 2017		Osiągnięty poziom w 2017 r.	
	odzysk	recykling	odzysk	recykling
	%			
1	2	3	4	5
1. Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	85	80	92,85	92,32
2. Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	75	55	72,52	72,46
3. Sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny	80	70	60,60	60,53
4. Sprzęt konsumencki i panele fotowoltaiczne	80	70	64,73	64,64

5. Sprzęt oświetleniowy	75	55	103,55	103,12
5a. Gazowe lampy wyładowcze	-	80	51,27	51,27
6. Narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych	75	55	91,95	91,93
7. Zabawki, sprzęt rekreacyjny i sportowy	75	55	76,17	76,17
8. Wyroby medyczne, z wyjątkiem wszelkich wszczepianych i zainfekowanych produktów	75	55	89,20	89,00
9. Przyrządy do monitorowania i kontroli	75	55	84,71	84,32
10. Automaty wydające	85	80	73,04	72,35

Objaśnienia:

Zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1893)

Tabela 16. Zestawienie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu dla poszczególnych grup sprzętu oraz osiągniętych poziomów w latach 2018-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużyтым sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska]

Grupa sprzętu ¹⁾	Wymagany poziom od roku 2018		Osiągnięty poziom w 2018 r.		Osiągnięty poziom w 2019 r. ²⁾	
	odzysk	recykling	odzysk	recykling	odzysk	recykling
	%					
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
1. Sprzęt działający na zasadzie wymiany temperatury	85	80	74,85	72,58	84,70	84,38
2. Ekrany, monitory i sprzęt zawierający ekrany o powierzchni większej niż 100 cm ²	80	70	71,47	67,81	80,73	80,40
3. Lampy	-	80	66,85	66,74	73,41	73,41
4. Sprzęt wielkogabarytowy, którego którykolwiek z zewnętrznych wymiarów przekracza 50 cm	85	80	69,55	68,31	85,90	85,61
5. Sprzęt małogabarytowy, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm	75	55	69,45	68,35	76,13	75,98
6. Małogabarytowy sprzęt informatyczny i telekomunikacyjny, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 50 cm	75	55	79,12	69,50	75,46	74,79

Objaśnienia:

¹⁾ Zgodnie z załącznikiem nr 1 do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużyтым sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1893)

²⁾ Dane za 2019 r. pochodzą ze sprawozdań wprowadzających sprzęt, składanych zgodnie z art. 73 ustawy z 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Dane za lata wcześniejsze pochodzą ze sprawozdań zbierających oraz przetwarzających zużyty sprzęt.

Od dnia 24 stycznia 2018 r. zgodnie z art. 238 ust. 1 w związku z art. 235 ust 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach, Główny Inspektor Ochrony Środowiska zakończył prowadzenie rejestru przedsiębiorców i organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Od tego dnia rozpoczęło się funkcjonowanie rejestru podmiotów

wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (rejstru – BDO), o którym mowa w art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Rok 2018 był również ostatnim rokiem, za który przedsiębiorcy (wprowadzający sprzęt, zbierający i przetwarzający zużyty sprzęt) składali sprawozdania do GIOŚ, zgodnie z art. 237e ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach. Sprawozdania za rok 2019 składane były za pośrednictwem BDO.

Wnioski:

Dane prezentowane powyżej dotyczące zebranego zużytego sprzętu oparte są na sprawozdaniach podmiotów zbierających zużyty sprzęt. Zgodnie z nimi, w omawianym okresie został osiągnięty minimalny poziom zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego założony w Kpgo 2022, to jest co najmniej 40% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonej do obrotu.

Dane dotyczące masy odpadów zużytego sprzętu poddanych procesom odzysku i recyklingu oraz osiągniętych poziomów odzysku i recyklingu pochodzą ze sprawozdań przetwarzających zużyty sprzęt. Dla roku 2017 udało się osiągnąć założone w Kpgo 2022 poziomy odzysku i recyklingu dla 4 spośród 10 grup sprzętu. Od 2018 r. zmienił się podział na grupy sprzętu – podmioty sprawozdają nie jak dotychczas, w podziale na 10 grup sprzętu, zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym (Dz.U. z 2020 r. poz. 1893), ale w podziale na 6 grup sprzętu, zgodnie z załącznikiem 1 do ww. ustawy. Zgodnie z prezentowanymi danymi, założony poziom odzysku i recyklingu osiągnięto tylko w grupie 6. Wydaje się, że jest to związane z wysoką masą zużytego sprzętu zebranego, zaraportowaną przez zbierających. Należy monitorować trend w tym zakresie. Przyczyną mogą być również pewne niespójności w sprawozdawczości zbierających i przetwarzających zużyty sprzęt. Trzeba też zauważyć, że zgodnie z raportem o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce za rok 2018, przygotowanym przez GIOŚ, dla zużytego sprzętu, którego zebranie i przetworzenie sfinansowali wprowadzający, poziomy odzysku i recyklingu zostały osiągnięte.

Obserwuje się coroczny wzrost masy sprzętu elektrycznego i elektronicznego wprowadzanego do obrotu.

2.2.5. Odpady opakowaniowe

W gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi Kpgo 2022 określa następujące cele:

- 1) *zapewnienie odpowiedniej jakości odpadów opakowaniowych zbieranych selektywnie w gospodarstwach domowych;*
- 2) *utrzymanie poziomów odzysku i recyklingu co najmniej na poziomie określonym w załączniku 1 do ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi;*
- 3) *osiągnięcie i utrzymanie co najmniej następujących poziomów odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych:*

Wymagane poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych (poziomy te wynikają z przepisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w poszczególnych latach, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierającym z marszałkiem województwa (Dz. U. poz. 618)).*

rodzaj opakowania wielomateriałowego	2016	2017	2018	2019	od 2020
		poziom	poziom	poziom	poziom

(według rodzaju materiału przeważającego)	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
tworzywa sztuczne	25	18	30	20	40	21	50	22	61	23,5
aluminium	25	20	30	25	40	32	50	41	61	51
stali w tym z blachy stalowej	25	20	30	25	40	32	50	41	61	51
papieru i tektury	25	20	30	30	40	40	50	50	61	61
szkła	25	20	30	30	40	40	50	50	61	61
drewna	25	16	30	16	40	16	50	16	61	16

4) osiągnięcie i utrzymanie co najmniej następujących poziomów odzysku i recyklingu²⁾ w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po ŚOR:

Wymagane poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych

rodzaj opakowania po środkach niebezpiecznych (według rodzaju materiału)	2016		2017		2018		2019		od 2020	
	poziom		poziom		poziom		poziom		poziom	
	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]	odzysku [%]	recyklingu [%]
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
tworzywa sztuczne	20	8	30	12	40	15	56	18	61	23,5
aluminium	20	10	30	20	40	30	56	40	61	51
stali, w tym z blachy stalowej	20	10	30	20	40	30	56	40	61	51
papieru i tektury	20	15	30	25	40	35	56	48	61	61
szkła	20	15	30	25	40	35	56	48	61	61
drewna	20	7	30	9	40	11	56	13	61	16
opakowań wielomateriałowych ²⁾	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)	2)

²⁾ Poziom dla odpadów opakowaniowych wielomateriałowych po środkach niebezpiecznych określony odpowiednio w poz. 1–6 według rodzaju materiału przeważającego w opakowaniu wielomateriałowym

5) wyeliminowanie stosowania nieuczciwych praktyk w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających przetworzenie odpadów opakowaniowych;

6) zwiększenie świadomości użytkowników i sprzedawców środków zawierających substancje niebezpieczne, w tym ŚOR, odnośnie prawidłowego postępowania z opakowaniami po tych produktach.

* Od 2019 r. z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 3 grudnia 2018 r. w sprawie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu dla opakowań wielomateriałowych oraz dla opakowań po środkach niebezpiecznych, poniżej których nie mogą zostać określone poziomy w porozumieniu zawierającym z marszałkiem województwa (Dz. U. poz. 2310) – łącznie dla wszystkich rodzajów opakowań. Obecnie wymagane poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych wynoszą odpowiednio dla 2019 r. poziom odzysku – 46%, poziom recyklingu – 38%; dla 2020 r. poziom odzysku – 48%, poziom recyklingu – 41%. Obecnie wymagane poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych wynoszą odpowiednio dla 2019 r. poziom odzysku – 49%, poziom recyklingu – 30%; dla 2020 r. poziom odzysku – 51%, poziom recyklingu – 32%.

W poniższych tabelach zamieszczono informacje o opakowaniach wprowadzonych do obrotu wraz z produktami oraz wymagane i osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w latach 2017-2019.

Tabela 17. Opakowania wprowadzone do obrotu wraz z produktami oraz osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w latach 2017-2019 [źródło: MKiŚ]

Rok	Ilość wprowadzonych opakowań [tys. Mg]			Odpady poddane ogółem [tys. Mg]		Wymagany poziom		Osiągnięty poziom [%]	
	Ogółem	Podlegających obowiązkowi		odzyskowi	recyklingowi	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
		odzysku	recyklingu						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2017	5 834,282	5 834,282	5 834,282	3 564,433	3 319,346	61	56	61,09	56,89
2018	5 470,407	5 470,407	5 470,407	3 451,192	3 200,210	61	56	63,09	58,50
2019	6 402,468	6 402,468	6 402,468	3 983,338	3 689,709	61	56	62,22	57,63

Tabela 18. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych [źródło: MKiŚ]

rodzaj opakowania wielomateriałowego (według rodzaju materiału przeważającego)	2017		2018		2019	
	poziom [%]		poziom [%]		poziom [%]	
	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
1	2	3	4	5	6	7
tworzywa sztuczne	30,16	28,00	40,32	34,81	47,17	40,05
aluminium						
stali w tym z blachy stalowej						
papiery i tektury						
szkła						
drewna						

Tabela 19. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po ŚOR [źródło: MKiŚ]

rodzaj opakowania po środkach niebezpiecznych (według rodzaju materiału)	2017		2018		2019	
	poziom [%]		poziom [%]		poziom [%]	
	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu	odzysku	recyklingu
1	2	3	4	5	6	7
tworzywa sztuczne	32,32	22,11	44,51	33,14	50,91	45,49
aluminium						
stali w tym z blachy stalowej						
papiery i tektury						
szkła						
drewna						
opakowań wielomateriałowych*						

* Poziom dla odpadów opakowaniowych wielomateriałowych po środkach niebezpiecznych określony odpowiednio w poz. 1-6 według rodzaju materiału przeważającego w opakowaniu wielomateriałowym.

W odniesieniu do opakowań po środkach ochrony roślin funkcjonują w Polsce dwa systemy zbierania tego rodzaju odpadów opakowaniowych. W ramach systemu PSOR (Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin) przedsiębiorcy wprowadzili do obrotu środki ochrony roślin w opakowaniach o masie: w 2017 r. – 3 090 609,69 kg, w 2018 r. – 2 896 366,65 kg, w 2019 r. – 3 273 634 kg, z których zebrano i przekazano do zagospodarowania w 2017 r. – 1 567 682 kg, w 2018 r. – 1 732 413 kg oraz w 2019 r. – 2 224 500 kg. W ramach zorganizowanego przez Zakłady Chemiczne „Organika-Azot” S.A. systemu działającego na podstawie Porozumienia Jaworznickiej Izby Gospodarczej a Marszałkiem Województwa Śląskiego uczestnicy porozumienia wprowadzili na rynek opakowania po środkach ochrony roślin o masie: w 2017 r. – 672,007 Mg, w 2018 r. – 642,768 Mg, w 2019 r. – 588,777 Mg, z których zebrano i przekazano do zagospodarowania w 2017 r. – 203,060 Mg, w 2018 r. – 315,560 Mg oraz w 2019 r. – 384,260 Mg.

Wnioski:

Wymagane poziomy odzysku, w tym recyklingu odpadów opakowaniowych zostały osiągnięte w latach 2017-2019. Jednocześnie w 2018 r. zmniejszeniu uległ strumień odpadów opakowaniowych i w efekcie zmniejszyła się masa odpadów opakowaniowych poddanych odzyskowi i recyklingowi. Nie wpłynęło to jednak na osiągnięcie poziomów odzysku i recyklingu

Poziomy odzysku, w tym recyklingu, w latach 2017-2019 dla odpadów powstałych z opakowań wielomateriałowych oraz opakowań po środkach niebezpiecznych zostały osiągnięte. Ponadto notowany jest ciągły wzrost w tym zakresie.

2.2.6. Pojazdy wycofane z eksploatacji

W Kpgo 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów odzysku i recyklingu odniesionych do masy pojazdów przyjętych do stacji demontażu w skali roku co najmniej na poziomie odpowiednio 95% i 85%;*
- 2) ograniczenie nieuczciwych praktyk w zakresie zbierania i demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (zwiększenie ilości pojazdów wycofanych z eksploatacji kierowanych do legalnych stacji demontażu);*
- 3) ograniczenie liczby pojazdów sprowadzanych z zagranicy bezpośrednio do krajowych stacji demontażu w sposób nielegalny.*

W tabelach 20 i 21 przedstawiono sposób zagospodarowania odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz osiągnięte poziomy ponownego użycia i odzysku oraz ponownego użycia i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Tabela 20. Sposoby zagospodarowania odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji w latach 2017-2019 [źródło: Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów ponownego użycia i odzysku oraz ponownego użycia i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przekazywane Komisji Europejskiej]

Sposób zagospodarowania odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji	2017		2018		2019	
	Liczba	Masa [Mg]	Liczba	Masa [Mg]	Liczba	Masa [Mg]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Pojazdy wycofane z eksploatacji przyjęte do stacji demontażu	495 805	522 299	514 210	551 221	450 066	555 826
Odpady poddane odzyskowi (w tym ponowne użycie)		515 081		525 313		679 544
Odpady poddane recyklingowi (w tym ponowne użycie)		499 607		514 999		660 376

Tabela 21. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu dla pojazdów wycofanych z eksploatacji w latach 2017-2019 [źródło: Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów ponownego użycia i odzysku oraz ponownego użycia i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przekazywane Komisji Europejskiej]

Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu dla pojazdów wycofanych z eksploatacji w okresie sprawozdawczym	2017	2018	2019
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Poziomy odzysku	95,30	98,61	122,17
Poziomy recyklingu	93,43	95,65	118,81

W kraju funkcjonują 843 stacje demontażu pojazdów oraz 62 punkty zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Wykazy stacji demontażu oraz punktów zbierania pojazdów są dostępne na stronie internetowej rejestr-bdo.mos.gov.pl [źródło: BDO].

Dane za rok 2019 zostały opracowane na podstawie danych przekazanych przez przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu, którzy uzyskali wymagane prawem decyzje. Należy jednak zauważyć, że rok 2019 był pierwszym, w którym podmioty te były obowiązane do przekazania danych za pośrednictwem systemu BDO. Ze względu na sytuację związaną z pandemią COVID-19, w 2020 i 2021 roku dane nadal podlegają weryfikacji przez urzędy marszałkowskie.

Uzyskane poziomy ponownego użycia i recyklingu oraz ponownego użycia i odzysku w wysokości powyżej 100% mogą także wynikać z poddania i przekazania do recyklingu i odzysku w 2019 r. pojazdów, które zostały przyjęte do stacji demontażu w 2018 r.

Wnioski:

Polska w latach 2017-2019 osiągnęła cele dotyczące poziomów odzysku i recyklingu zapisane w Kpgo 2022. Tym samym Polska wywiązała się z ustawowego obowiązku

osiągnięcia minimalnych poziomów odzysku i recyklingu, które wynosiły 95% dla odzysku i 85% dla recyklingu.

2.3. Odpady niebezpieczne

2.3.1. Odpady medyczne i weterynaryjne

W Kpgo 2022 przyjęto następujące cele:

- 1) *zapewnienie odpowiedniego rozmieszczenia, liczby oraz wydajności spalarni odpadów spalających odpady medyczne i weterynaryjne w ujęciu nie tylko krajowym, ale i regionalnym tak, aby ograniczyć transport tych odpadów w celu przestrzegania zasady bliskości;*
- 2) *podniesienie efektywności selektywnego zbierania odpadów medycznych i weterynaryjnych, w tym segregacji odpadów u źródła powstawania;*
- 3) *ograniczenie ilości odpadów innych niż niebezpieczne w strumieniu odpadów niebezpiecznych.*

W tabeli 22 zamieszczono zestawienie ilości wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych w latach 2017-2018.

Tabela 22. Zestawienie ilości wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych w latach 2017-2018 [źródło MKiŚ]

Województwo	2017 [Mg]	2018 [Mg]
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>
dolnośląskie	3 493,913	5 025,621
kujawsko-pomorskie	3 911,822	4 393,860
lubelskie	3 358,585	3 935,934
lubuskie	1 599,785	4 842,724
łódzkie	4 709,343	5 016,098
małopolskie	5 410,009	7 022,831
mazowieckie	9 798,542	11 601,141
opolskie	1 167,560	1 210,371
podkarpackie	1 471,374	3 508,797
podlaskie	1 498,486	3 549,909
pomorskie	4 740,768	3 101,788
śląskie	7 082,706	8 273,421
świętokrzyskie	2 309,669	2 398,187
warmińsko-mazurskie	1 708,817	2 118,819
wielkopolskie	15 889,536	9 708,234
zachodniopomorskie	3 962,129	4 207,570
Razem	72 113,043	79 915,307

Na podstawie danych przygotowanych w oparciu o dane z bazy CSO należy stwierdzić, że masa wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych w latach 2017 i 2018 wyniosła odpowiednio 72,1 i 79,9 tys. Mg, z czego masa odpadów o właściwościach zakaźnych utrzymywała się w ww. latach na podobnym poziomie ok. 63 tys. Mg. Łączna masa wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych wzrosła w poszczególnych latach z wartości około 52,0 tys. Mg w roku 2016 r. do około 79,9 tys. Mg w 2018 r. Na przestrzeni lat obserwuje się więc stopniowy i systematyczny wzrost masy wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych.

W tabeli 23 zamieszczono zestawienie masy wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych w poszczególnych województwach oraz zdolności przerobowych instalacji do termicznego przekształcania odpadów przyjmujących odpady medyczne i weterynaryjne.

Tabela 23. Ilości wytworzonych w 2018 r. odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz zdolności przerobowe instalacji do termicznego przekształcania odpadów przyjmujących odpady medyczne i weterynaryjne według stanu na 2019 r. [źródło MKiŚ].

Województwo	Ilość wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych	Liczba spalarni	Zdolność przerobowa instalacji do termicznego przekształcania odpadów [Mg/rok]
1	2	3	4
dolnośląskie	5 025,621	0	0
kujawsko-pomorskie	4 393,860	2	12 800
lubelskie	3 935,934	1*	308
lubuskie	4 842,724	3	9 660
łódzkie	5 016,098	1	5 100
małopolskie	7 022,831	2	15 318
mazowieckie	11 601,141	1	11 340
opolskie	1 210,371	0	0
podkarpackie	3 508,797	2	13 462
podlaskie	3 549,909	1	300
pomorskie	3 101,788	3	13 812
śląskie	8 273,421	3	53 380
świętokrzyskie	2 398,187	1	805
warmińsko-mazurskie	2 118,819	1	640
wielkopolskie	9 708,234	1	10 224
zachodniopomorskie	4 207,570	2	1 704
Razem	79 915,307	24	148 853

* W województwie lubelskim znajduje się jedna instalacja do unieszkodliwiania odpadów weterynaryjnych o nominalnej mocy przerobowej 308 Mg/rok, eksploatowana przez Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Jednakże w instalacji tej poddaje się unieszkodliwianiu wyłącznie odpady wytworzone we własnym zakresie. Nie przyjmuje się odpadów do unieszkodliwiania z placówek zewnętrznych.

W 2019 r. Polsce funkcjonowały 24 spalarnie mogące przyjmować do unieszkodliwiania odpady medyczne i weterynaryjne, o łącznej mocy przerobowej 148 853 Mg/rok. Wartość ta dotyczy wszystkich rodzajów odpadów dopuszczonych w decyzjach administracyjnych do spalania w tych instalacjach, więc rzeczywista masa odpadów medycznych i weterynaryjnych przyjmowanych przez daną instalację do unieszkodliwiania może być znacząco niższa (szczególnie w przypadku dużych spalarni odpadów niebezpiecznych, które przede wszystkim spalają inne rodzaje odpadów).

Wnioski:

W porównaniu z 2016 r. liczba eksploatowanych spalarni mogących przyjmować do unieszkodliwiania odpady medyczne i weterynaryjne uległa zmniejszeniu w skali kraju. Nie uległa natomiast istotnej zmianie łączna zdolność przerobowa tych instalacji przede wszystkim ze względu na rozbudowę instalacji.

Na podstawie ww. informacji należy stwierdzić, że roczna zdolność przerobowa istniejących w Polsce spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych była w analizowanym okresie w skali kraju wystarczająca.

Problem stanowi nierównomierne rozmieszczenie instalacji w poszczególnych województwach. Według stanu na 2019 r. w 2 województwach nie było eksploatowanej żadnej z omawianych instalacji, a w kolejnych 5 województwach w ciągu roku wytworzonych było więcej odpadów medycznych i weterynaryjnych niż funkcjonujące na terenie danego województwa spalarnie mogły unieszkodliwić.

Mając na uwadze obowiązującą w odniesieniu do odpadów o właściwościach zakaźnych zasadę bliskości, istnieje więc potrzeba budowy nowych instalacji w województwach, w których moce przerobowe istniejących spalarni są niewystarczające do unieszkodliwiania tych odpadów lub brak takich instalacji. W związku z powyższym istnieje potrzeba inwestycyjna w zakresie instalacji do termicznego przekształcania odpadów medycznych i weterynaryjnych.

2.3.2. Odpady zawierające PCB

W Kpgo 2022 określono cel polegający na kontynuacji likwidacji urządzeń o zawartości PCB poniżej 5 dm³ (podlegających inwentaryzacji)

Na podstawie informacji pochodzących z 13 sprawozdań z wpgo, należy stwierdzić, że na terenie dwóch województw znajdują się urządzenia zawierające PCB, podlegające inwentaryzacji. Pozostałe województwa wskazują, że na ich terenie nie znajdują się urządzenia zawierające PCB podlegające inwentaryzacji albo wykazują brak danych w tym zakresie.

Wnioski:

Z uwagi na stwierdzone w dwóch województwach urządzenia zawierające PCB oraz konieczność ich unieszkodliwienia, właściwe organy administracji aby realizować cel określony w Kpgo 2022, w ramach posiadanych kompetencji, powinny rozważyć intensyfikację działań zmierzających do przekazania do unieszkodliwienia wszystkich odpadów urządzeń zawierających PCB podlegających inwentaryzacji, przez ich posiadaczy.

2.3.3. Odpady zawierające azbest

W gospodarce odpadami zawierającymi azbest przyjęto cel polegający na osiągnięciu celów określonych w przyjętym w dniu 15 marca 2010 r. przez Radę Ministrów Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009–2032.

Tabela 24 przedstawia zestawienie mas wyrobów zawierających azbest i unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest w poszczególnych latach.

Tabela 24. Masa wyrobów zawierających azbest [źródło: baza azbestowa - <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne>]

Masa zawierających azbest [mln Mg]:								
Zinwentaryzowanych wyrobów			Opadów unieszkodliwionych			Pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów		
2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6,13	6,25	8,18	0,73	0,86	1,00	5,4	5,39	-

Wnioski

Należy zintensyfikować proces usuwania wyrobów zawierających azbest, biorąc pod uwagę niespełnione prognozy. Wciąż prowadzony proces inwentaryzacji użytkowanych wyrobów zawierających azbest i oceny stanu technicznego tych wyrobów powinien być zakończony w możliwie najkrótszym terminie.

Tempo usuwania wyrobów zawierających azbest jest zbyt niskie, aby osiągnąć wartości prognozowane w Kpgo 2022 na kolejne lata. Istnieje ryzyko, że prognoza na lata 2013-2022 r. (ok. 35%, tj. 5,1 mln Mg) przy zachowaniu obecnego tempa usuwania i składowania wyrobów zawierających azbest nie zostanie zrealizowana. Postęp procesu usuwania wyrobów zawierających azbest jest monitorowany w ramach „Programu oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009-2032”. Warto jednak zaznaczyć, że według danych Bazy Azbestowej do 2019 r. unieszkodliwionych zostało dotychczas około 1 mln Mg tych odpadów, natomiast do unieszkodliwienia pozostało ponad 7 mln Mg. Przy czym w ramach najbliższego okresu planowania w ramach Krajowego planu gospodarki odpadami należy rozważyć weryfikację prognoz związanych z procesem usuwania wyrobów zawierających azbest oraz ich unieszkodliwiania, a także ewentualne wskaźniki w tym obszarze. Wynika to z faktu notowanego w ostatnich latach systematycznego wzrostu ilości wprowadzanych przez gminy do Bazy azbestowej danych inwentaryzacyjnych.

2.3.4. Mogilniki

W Kpgo 2022 przyjęto cel polegający na dokończeniu likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane ŚOR i inne odpady niebezpieczne.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2019 r. do likwidacji pozostały 2 mogilniki:

- 1) w Starym Julianowie gmina Walim w województwie dolnośląskim (z ilością odpadów do usunięcia wynoszącą ok. 165 Mg),
- 2) w gminie miejskiej Brzeg w województwie opolskim (z ilością odpadów do usunięcia wynoszącą ok. 5 Mg).

Opóźnienie w likwidacji mogilników wynika z przedłużających się postępowań administracyjnych.

Tabela 25. Zlikwidowane w latach 2017-2019 oraz pozostałe do likwidacji mogilniki, na terenie województwa [Źródło: Ministerstwo Środowiska]

L.p.	Województwo	Mogilniki			
		Zlikwidowane w okresie 2017-2019		Pozostałe do likwidacji	
		Liczba [szt.]	Łączna ilość unieszkodliwionych odpadów [Mg]*	Liczba [szt.]	Szacowana ilość odpadów [Mg]
1	2	3	4	5	6
1.	dolnośląskie	0	0	1	165,00
2.	opolskie	0	0	1	5,00
3.	podlaskie	1	25,41	0	0
	Razem	1	25,41	2	170,00

Wnioski:

Samorządy powinny zintensyfikować działania w celu zakończenia likwidacji mogiłników, ponieważ cel polegający na dokończeniu likwidacji mogiłników nie został w pełni osiągnięty.

2.4 Odpady pozostałe

2.4.1. Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej

Kpgo 2022 w kwestii odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej przyjęto cel polegający na utrzymaniu do 2020 r. poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy (Dz. Urz. UE. L 312 z 22.11.2008, str. 3, z późn. zm.), będąca kluczowym aktem prawa Unii Europejskiej w dziedzinie gospodarki odpadami, w art. 11 ustanawia dla państw członkowskich UE cele w zakresie recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych, a także recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych. Określone na szczeblu unijnym wymagania w tym zakresie zostały wdrożone do polskiego systemu prawnego. Z ww. dyrektywy kraje członkowskie przygotowują i przedkładają Komisji Europejskiej każdego roku sprawozdanie, w którym zawarta jest m.in. informacja dotycząca osiąganego w danym państwie członkowskim wymaganego przepisami UE poziomu.

Polska przekazała Komisji Europejskiej sprawozdanie za lata 2017–2018, w którym przedstawiła poziom odzysku materiałowego wybranych rodzajów odpadów budowlanych i rozbiórkowych o następujących kodach: 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 17 02 02, 17 02 03, 17 03 02, 17 04 01, 17 04 02, 17 04 03, 17 04 04, 17 04 05, 17 04 06, 17 04 07, 17 04 11, 17 05 08, 17 06 04, 17 08 02, 17 09 04.

Poziomy te wyniosły: w 2017 r. – 74,4 %, w 2018 r. – 75,1 %.

W poniższej tabeli 26 przedstawiono masę wytworzonych w latach 2017-2019, odpadów z grupy 17 wg danych GUS.

Tabela 26. Masa odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy [źródło: GUS]

L.p.	Podgrupa odpadów	Nazwa odpadów	Masa wytworzonych odpadów [tys. Mg]		
			2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6
1	1701	Odpady materiałów i elementów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (np. beton, cegły, płyty, ceramika)	303,7	361,1	623,7
2	1702	Odpady drewna, szkła i tworzyw sztucznych	12,6	12,5	29,8
3	1703	Odpady asfaltów, smół i produktów smołowych	30,2	37,1	35,9
4	1704	Odpady i złomy metaliczne oraz stopów metali	949,5	597,6	439,1

5	1705	Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)	2688,9	3148,9	2815,4
6	1706	Materiały izolacyjne oraz materiały konstrukcyjne zawierające azbest	8,1	20,2	3,3
7	1708	Materiały konstrukcyjne zawierające gips	-	0,1	-
8	1709	Inne odpady z budowy, remontów i demontażu	70,2	27,7	22,5
Razem			4063,2	4205,2	3969,7

Wnioski:

Zgodnie z danymi GUS w latach 2017-2019 masa odpadów z grupy 17 *Odpady z budowy, remontów i demontażu* została wytworzona na podobnym poziomie i wyniosła w poszczególnych latach: w 2017 r. – 4 063,2 tys. Mg, w 2018 r. – 4 205,2 tys. Mg oraz w 2019 r. – 3 969,7 tys. Mg

Największą masę odpadów w grupie 17 wśród wytworzonych stanowią odpady o kodzie 1705 – *Gleba i ziemia (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych oraz urobek z pogłębienia)*. Największą ich ilość odnotowano w roku 2018 – 3 148,9 tys. Mg, natomiast najmniej w roku 2017 – 2 688,9 tys. Mg.

W latach 2017-2018 w Polsce docelowy poziom min. 70% odzysku materiałowego odpadów budowlano-rozbiórkowych określony w dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów Kpgo 2022 został osiągnięty.

2.4.2. Komunalne osady ściekowe

W Kpgo 2022 w zakresie gospodarki KOŚ przyjęto następujące cele:

- 1) całkowite zaniechanie składowania KOŚ;
- 2) zwiększenie ilości KOŚ przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska oraz ilości KOŚ poddanych termicznemu przekształcaniu;
- 3) dążenie do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich wymogów dotyczących bezpieczeństwa sanitarnego chemicznego oraz środowiskowego.

W poniższej tabeli 27 zaprezentowano szczegółowe dane liczbowe odnośnie do wytwarzania i zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych w okresie sprawozdawczym.

Tabela 27. Wytwarzanie i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych w latach 2017-2019 [źródło: GUS]

Masa ¹⁾ komunalnych osadów ściekowych [Mg]	2017	2018	2019
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Wytworzona	584,5	583,1	574,6
Stosowana na podstawie art. 96 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	154,1	161,9	169,5
Poddana odzyskowi innemu niż stosowanie na podstawie art. 96 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach	257,6	249,9	275,4
Poddana termicznemu przekształceniu ²⁾	106,2	111,5	70,2
Unieszkodliwiona ³⁾	15,3	10,6	9,4

Objaśnienia:

¹⁾ sucha masa

²⁾ niezależnie czy z odzyskiem czy bez odzysku energii

³⁾ inne niż termiczne przekształcanie odpadów

W tabeli 28 przedstawiono charakterystykę poszczególnych instalacji monospalania osadów ściekowych eksploatowanych w Polsce.

Tabela 28. Instalacje do monospalania osadów ściekowych eksploatowanych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2019 r. [MKiŚ]

Lp.	Położenie/miasto	Nominalna (potencjalna) wydajność w tys. Mg s.m./rok
1	2	3
1.	Warszawa – Oczyszczalnia Ścieków „Czajka”	62,2
2.	Kraków – Oczyszczalnia ścieków „Płaszów”	23,0
3.	Łódź – Grupowa Oczyszczalnia Ścieków	21,0
4.	Gdańsk – Oczyszczalnia Ścieków „Wschód”	14,0
5.	Gdynia – Grupowa Oczyszczalnia Ścieków „Dębogórze”	9,0
6.	Bydgoszcz – Oczyszczalnia Ścieków „Fordon”	7,8
7.	Szczecin – Oczyszczalnia Ścieków „Pomorzan”	6,0
8.	Zielona Góra – Oczyszczalnia Ścieków „Łączka”	6,4
9.	Kielce – Oczyszczalnia Ścieków „Sitkówka”	6,2
10.	Olsztyn – Oczyszczalnia Ścieków „Łyna”	3,2
11.	Łomża – Łomżyńska Oczyszczalnia Ścieków	1,5
	Razem	160,3

Wnioski:

Z przedstawionych danych wynika, że cel dotyczący całkowitego zaniechania składowania komunalnych osadów ściekowych nie został osiągnięty. Pomimo obowiązującego od dnia 1 stycznia 2016 r. całkowitego zakazu składowania (rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 16 lipca 2015 r. w sprawie dopuszczania odpadów do składowania na składowiskach (Dz. U. poz. 1277), w 2017 r. odnotowuje się składowanie komunalnych osadów ściekowych z różnym natężeniem we wszystkich województwach. Należy jednak podkreślić, że ilość komunalnych osadów ściekowych składowanych w latach 2017-2019 jest znacząco niższa w porównaniu do ich ilości składowanych w latach poprzednich.

Cel dotyczący zwiększenia ilości komunalnych osadów ściekowych przetwarzanych przed wprowadzeniem do środowiska został osiągnięty, gdyż na przestrzeni ocenianych trzech lat zwiększa się ilość komunalnych osadów ściekowych poddawanych odzyskowi. Na przestrzeni lat od 2017 do 2019 ilość komunalnych osadów ściekowych poddawanych termicznemu przekształceniu znacząco zmalała w 2019 r.

W odniesieniu do dążenia do maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach, polegającej na odzysku komunalnych osadów ściekowych poprzez ich stosowanie na powierzchni ziemi, należy stwierdzić, że generalnie utrzymuje się on na stałym poziomie, przy nieznacznej tendencji wzrostowej.

Zatem cel dotyczący maksymalizacji stopnia wykorzystania substancji biogenych zawartych w osadach został osiągnięty. Natomiast malejącą ilość komunalnych osadów ściekowych poddawanych termicznemu przekształceniu należy uznać za trend sprzeczny z celem Kpgo 2022. Dane nie wskazują również na całkowite zaniechanie składowania komunalnych osadów ściekowych.

2.4.3. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne

W Kpgo 2022 w gospodarce odpadami ulegającymi biodegradacji innymi niż komunalne przyjęto następujący cel: w okresie do 2022 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów.

Odpady ulegające biodegradacji¹⁷ inne niż komunalne należą głównie do grup: 02, 03 oraz 19. Grupa 02 – odpady z rolnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności obejmuje 30 rodzajów odpadów z podgrup: 02 01, 02 03, 02 03, 02 04, 02 05, 02 06 i 02 07). W grupie 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury wyróżnia się 10 rodzajów odpadów z podgrup: 03 01 i 03 03), natomiast w grupie 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych – 12 rodzajów odpadów z podgrup: 19 06, 19 08, 19 09 i 19 12).

W poniższych tabelach zamieszczono wykaz mas odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych oraz poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, magazynowanych i nagromadzonych w grupie 02, 03 i 19 w okresie sprawozdawczym wg danych GUS.

Grupa 02 – odpady z rolnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (30 rodzajów odpadów z podgrup: 02 01, 02 03, 02 03, 02 04, 02 05, 02 06 i 02 07).

Tabela 29. Masa odpadów ulegających biodegradacji z grupy 02 wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy i rodzaje [źródło: GUS]

L.p.	Kod odpadów	Nazwa odpadów	Masa wytworzonych odpadów w [tys. Mg]		
			2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6
1	020102	Odpadowa tkanka zwierzęca	2,6	2,9	6,6
2	020103	Odpadowa masa roślinna	71,9	39,7	29,3
3	020106	Odchody zwierzęce	209,7	169,0	136,9
4	020107	Odpady z gospodarki leśnej	-	-	-
5	020183	Odpady z upraw hydroponicznych	-	-	-
	0201	Odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa	284,2	211,6	172,8
6	020201	Odpady z mycia i przygotowywania surowców	7,5	2,8	6,7
7	020202	Odpadowa tkanka zwierzęca	177,4	174,6	159,7
8	020203	Surowce i produkty nie nadające się do spożycia i przetwórstwa	33,9	39,2	41,1

¹⁷ Zgodnie z obowiązującym w okresie sprawozdawczym rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 1923).

9	020204	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	185,1	204,4	214,1
10	020282	Odpady z produkcji mączki rybnej inne niż wymienione w 02 02 80	-	-	-
	0202	Odpady z przygotowania i przetwórstwa produktów spożywczych pochodzenia zwierzęcego	403,9	421,0	421,6
11	020301	Szlamy z mycia, oczyszczania, obierania, odwirowywania i oddzielania surowców	98,4	88,3	91,6
12	020303	Odpady poekstrakcyjne	0,1	0,5	-
13	020304	Surowce i produkty nie nadające się do spożycia i przetwórstwa	19,9	21,3	14,1
14	020305	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	72,6	62,4	58,7
15	020380	Wytłoki, osady i inne odpady z przetwórstwa produktów roślinnych (z wyłączeniem 02 03 81)	317,8	389,3	349,1
16	020381	Odpady z produkcji pasz roślinnych	0,2	0,3	0,4
17	020382	Odpady tytoniowe	5,8	5,7	5,6
	0203	Odpady z przygotowania, przetwórstwa produktów i używek spożywczych oraz odpady pochodzenia roślinnego, w tym odpady z owoców, warzyw, produktów zbożowych, olejów	514,8	567,8	519,5
18	020403	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	12,2	21,7	15,9
19	020480	Wysłodki	12,4	11,0	-
	0204	Odpady z przemysłu cukrowniczego	24,6	32,7	15,9
20	020501	Surowce i produkty nieprzydatne do spożycia oraz przetwarzania	20,5	18,5	20,4
21	020502	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	55,7	60,0	76,4
22	020580	Odpadowa serwatka	478,0	403,4	239,0
	0205	Odpady z przemysłu mleczarskiego	554,2	481,9	335,8
23	020601	Surowce i produkty nieprzydatne do spożycia i przetwórstwa	20,5	24,8	29,6
24	020603	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	4,4	5,5	6,1
25	020680		0,3	0,2	0,2
	0206	Odpady z przemysłu piekarniczego i cukierniczego	25,2	30,5	35,9
26	020701	Odpady z mycia, oczyszczania i mechanicznego rozdrabniania surowców	0,4	-	1,6
27	020702	Odpady z destylacji spirytualiów	-	-	-
28	020704	Surowce i produkty nie przydatne do spożycia i przetwórstwa	1,4	2,2	2,9
29	020705	Osady z zakładowych oczyszczalni ścieków	7,5	7,9	7,9
30	020780	Wytłoki, osady moszczowe i pofermentacyjne, wywary	517,1	480,6	378,1

	0207	Odpady z produkcji napojów alkoholowych i bezalkoholowych (z wyłączeniem kawy, herbaty i kakao)	526,4	490,7	390,5
Razem			2333,3	2236,2	1892,0

Tabela 30. Masa odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych oraz poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, magazynowanych i nagromadzonych w grupie 02 (wskazanych w tabeli 29) w latach 2017 – 2019 [źródło: GUS]

Rok	Odpady z grupy 02 wytworzone w ciągu roku									odpady dotychczas składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych (stan na koniec roku)
	Ogółem	poddane odzyskowi			unieszkodliwione			magazynowane czasowo		
		ogółem	kompostowane	w inny sposób	razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych wytworzonych w ciągu roku		w inny sposób	
	w tys. Mg									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2017	2333,3	2032,8	18,5	338,6	148,4	6,7	-	3,4	35,6	7,6
2018	2236,2	1926,1	15,2	288,4	155,9	6,1	-	4,6	41,5	7,6
2019	1892,0	1575,7	18,3	108,9	166,0	6,4	-	2,9	35,3	7,6

Wnioski:

W latach 2017-2019 ilości wytworzonych odpadów z grupy 02 – odpady z rolnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności utrzymywały się na zbliżonym poziomie (z tendencją malejącą) i wynosiły od 2333,3 tys. Mg w 2017 r. do 1892,0 tys. Mg w 2019 r. W poszczególnych latach okresu sprawozdawczego zaobserwowano podobną ilość poddawania odpadów ulegających biodegradacji z grupy 02 procesom odzysku (w 2017 r. – 2032,8 tys. Mg (87,1 %), 2018 r. – 1926,1 tys. Mg (86,1 %), w 2019 r. – 1575,7 tys. Mg (83,3 %)). Natomiast ilość odpadów ulegających biodegradacji z grupy 02 poddanych unieszkodliwieniu w analizowanym okresie miała tendencję wzrastającą. Oprócz tego w latach 2017-2019 nagromadzono taką samą ilość odpadów ulegających biodegradacji z grupy 02 na składowiskach własnych (stan na koniec roku) wynoszącą 7,6 tys. Mg, co stanowi 0,3 % odpadów wytworzonych w tych latach.

Zatem cel określony w Kpgo 2022 dotyczący zmniejszenia masy składowanych odpadów do poziomu nie więcej niż 40% masy wytworzonych odpadów w grupie odpadów 02 został osiągnięty.

Grupa 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (10 rodzajów odpadów z podgrup: 03 01 i 03 03)

Tabela 31. Masa odpadów ulegających biodegradacji innych niż komunalne z grupy 03 wytworzonych oraz poddanych odzyskowi i unieszkodliwionych na terenie województwa w latach 2017-2019 według stanu na dzień 31 grudnia danego roku [źródło: GUS]

Grupa 03	2017	2018	2019
1	2	3	4

Wytworzone [tys. Mg]		2689,1	2394,2	2340,1
Poddane odzyskowi [tys. Mg]		2432,7	2202,0	2161,4
Unieszkodliwione [tys. Mg]	razem	62,1	79,2	76,2
	w tym przez składowanie	21,6	31,0	32,2

Wnioski

W latach 2017-2019 ilości wytworzonych odpadów z grupy 03 – odpady z przetwórstwa drewna oraz produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury utrzymywały się na zbliżonym poziomie (tendencja malejąca) i wynosiły od 2 689,1 tys. Mg w 2017 r. do 2 340,1 tys. Mg w 2019 r.

Zaobserwować można bardzo wysoki poziom odzysku tych odpadów, w poszczególnych latach. Udział odpadów ulegających biodegradacji z grupy 03 unieszkodliwionych utrzymywał się na bardzo niskim poziomie. W latach 2017-2019 zeskładowano odpowiednio 0,8 %, 1,3 % i 1,4 % odpadów wytworzonych w tych latach. Zatem cele określone w Kpgo 2022 dotyczące zmniejszenia masy składowanych odpadów do poziomu nie więcej niż 40% masy wytworzonych odpadów zostały osiągnięte.

Grupa 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (13 rodzajów odpadów z podgrup: 19 06, 19 08, 19 09 i 19 12)

Tabela 32. Masa odpadów ulegających biodegradacji z grupy 19 wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy i rodzaje [źródło: GUS]

L.p.	Kod odpadu	Nazwa odpadu	Masa odpadów w tys. Mg, wytworzonych w latach		
			2017	2018	2019
1	2	3	4	5	6
1	190604	Przefermentowane odpady z beztlenowego rozkładu odpadów komunalnych	-	-	-
2	190606	Przefermentowane odpady z beztlenowego rozkładu odpadów zwierzęcych i roślinnych	96,5	26,7	52,4
	1906	Odpady z beztlenowego rozkładu odpadów	96,5	26,7	52,4
3	190801	Skratki	39,9	40,6	38,7
4	190802	Zawartość piaskowników	53,4	46,5	40,8
5	190809	Tłuszcze i mieszaniny olejów z separacji olej/woda zawierające wyłącznie oleje jadalne i tłuszcze	4,7	5,8	2,9
6	190812	Szlamy z biologicznego oczyszczania ścieków przemysłowych inne niż wymienione w 19 08 11	30,1	30,8	37,5
	1908	Odpady z oczyszczalni ścieków nie ujęte w innych grupach	128,1	123,7	119,9
7	190901	Odpady stałe ze wstępnej filtracji i skratki	0,6	0,5	0,4
8	190902	Osady z klarowania wody	2344,8	2742,0	2835,9
	1909	Odpady z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych	2345,4	2742,5	2836,3
9	191201	Papier i tektura	57,4	41,1	40,4
10	191207	Drewno inne niż wymienione w 19 12 06	0,4	0,1	0,1
11	191208	Tekstylia z włókien naturalnych	-	-	-
12	191212	Inne odpady (w tym zmieszane substancje i przedmioty) z mechanicznej obróbki odpadów inne niż wymienione w 19 12 11	43,9	41,5	30,1

1912	Odpady z mechanicznej obróbki odpadów (np. obróbki ręcznej, sortowania, zgniatania, granulowania) nie ujęte w innych grupach	101,7	82,7	70,6
Razem		2671,7	2975,6	3079,2

Tabela 33. Masa odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych oraz poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, magazynowanych i nagromadzonych w grupie 19 (wskazanych w tabeli 32 bez 190805) w latach 2017 – 2019 [źródło: GUS]

Rok	Odpady z grupy 19 wytworzone w ciągu roku ulegające biodegradacji									odpady dotyczące składowane (nagromadzone) na składowiskach własnych (stan na koniec roku)
	Ogółem	poddane odzyskowi			unieszkodliwione				magazynowane czasowo	
		ogółem	kompostowane	w inny sposób	razem	termicznie	składowane na składowiskach własnych i innych wytworzonych w ciągu roku	w inny sposób		
w tys. Mg										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2017	2671,7	730,2	0,2	583,3	1921,4	11,4	18,3	1851,6	8,3	1090,6
2018	2975,6	663,5	0,3	507,2	2300,7	9,5	15,6	2247,1	6,4	1247,0
2019	3079,2	705,6	0,3	555,1	2348,2	13,0	14,1	2299,8	7,0	1250,7

Wnioski:

W kolejnych latach sprawozdawczych wytworzono następujące ilości odpadów z grupy 19 – odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych: 2 671,7 Mg w 2017 r., 2 975,6 tys. Mg w 2018 r. i 3 079,2 tys. Mg w 2019 r. W poszczególnych latach okresu sprawozdawczego zaobserwowano podobną ilość odpadów ulegających biodegradacji z grupy 19 poddawanych procesom odzysku (w 2017 r. – 27,3 %, w 2018 r. 22,3 %, w 2019 r. – 22,9%). W latach 2017-2019 ilość odpadów unieszkodliwionych, w tym – składowanych na składowiskach odpadów utrzymywała się również na podobnym poziomie, tj. w 2017 r. – 71,9 %, w 2018 r. – 77,3 %, w 2019 r. – 76,3%. W latach 2017-2019 zdeponowano na składowiskach własnych i innych odpowiednio 0,7 %, 0,5 % i 0,4 % odpadów ulegających biodegradacji z grupy 19 wytworzonych w ciągu roku, zatem tendencja jest malejąca. Oprócz tego w poszczególnych latach nagromadzono na składowiskach własnych (stan na koniec roku) odpowiednio 40,8%, 41,9% i 40,6% odpadów wytworzonych w tych latach.

Zatem cel określony w Kpgo 2022 dotyczący zmniejszenia masy składowanych odpadów do poziomu nie więcej niż 40% masy wytworzonych odpadów w grupie odpadów 19 został osiągnięty.

2.4.4. Odpady z wybranych gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy

W Kpgo 2022 w gospodarce odpadami z grupy 01, 06 i 10 przyjęto następujące cele:

- 1) zwiększenie udziału odpadów poddawanych procesom odzysku;
- 2) ograniczenie masy wytworzonych odpadów w stosunku do wielkości produkcji;
- 3) zwiększenie stopnia zagospodarowania odpadów w podziemnych wyrobiskach

Do odpadów z gałęzi gospodarki, których zagospodarowanie stwarza problemy, można zaliczyć odpady z grup¹⁸: 01, 06 oraz 10. Grupa 01 – odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin obejmuje 4 podgrupy: 01 01, 01 03, 01 04, 01 05. Grupę 06 określono jako odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii nieorganicznej. Obejmuje ona następujące podgrupy: 06 01, 06 02, 06 03, 06 04, 06 05, 06 06, 06 07, 06 08, 06 09, 06 10, 06 11 i 06 13. W grupie 10 – odpady z procesów termicznych wyróżnia się wg ww. rozporządzenia następujące podgrupy: 10 01, 10 02, 10 03, 10 04, 10 05, 10 06, 10 07, 10 08, 10 09, 10 10, 10 12, 10 13, 10 14, 10 80.

Tabela 34. Masa wytworzonych, poddanych procesom odzysku oraz unieszkodliwionych odpadów z grup 01, 06 oraz 10 na terenie kraju w latach 2017-2019 według stanu na dzień 31 grudnia danego roku [źródło: GUS]

Grupy odpadów		2017	2018	2019
<i>1</i>		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Grupa 01				
Wytworzone [tys. Mg]		65887,6	65532,0	68179,4
Poddane odzyskowi [tys. Mg]		25805,4	27418,0	28565,4
Unieszkodliwione [tys. Mg]	razem	39493,7	37801,5	39176,8
	w tym przez składowanie	39112,4	37771,7	38910,4
Grupa 06				
Wytworzone [tys. Mg]		2890,0	2510,0	2724,0
Poddane odzyskowi [tys. Mg]		550,4	536,3	537,7
Unieszkodliwione [tys. Mg]	razem	2333,2	1962,8	2172,5
	w tym przez składowanie	2208,3	1861,7	2077,1
Grupa 10				
Wytworzone [tys. Mg]		25437,9	26838,9	22694,9
Poddane odzyskowi [tys. Mg]		17276,3	16768,2	13852,0
Unieszkodliwione [tys. Mg]	razem	7000,1	9323,0	8019,0
	w tym przez składowanie	6688,8	9088,0	7647,2

Zgodnie z informacjami przedstawianymi przez urzędy marszałkowskie¹⁹ wg stanu na 31 grudnia 2019 r., w Polsce znajdowały się 94 obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

Zgodnie z przekazaniem do Komisji Europejskiej Sprawozdaniem Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie wykonania dyrektywy 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego za okres od 1 maja 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r. w Polsce znajdowało się 148 obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.

¹⁸ Zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. poz. 10).

¹⁹ Z wyłączeniem 3 województw (śląskiego, opolskiego i małopolskiego – brak przekazania sprawozdania z wpgo).

Wnioski:

W tabeli 34 przedstawiono dane dotyczące ilości wytworzonych, poddanych odzyskowi oraz unieszkodliwionych odpadów z grupy 01, 06 oraz 10 w latach 2017 – 2019, zgodnie z informacjami z GUS.

Analizując powyższe dane, należy stwierdzić, że ilość odpadów wytworzonych w poszczególnych latach utrzymywała się względnie na stałym poziomie, a w przypadku odpadów z grupy 10 zanotowano spadek masy wytworzonych odpadów, co stanowi pozytywną tendencję w gospodarce odpadami.

Pozytywnym zjawiskiem jest fakt, iż w latach 2018 – 2019, udział odpadów z grupy 01 poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych w poszczególnych latach zwiększył się w stosunku do roku 2017. W przypadku odpadów z grupy 10 udział odpadów z procesów termicznych poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych zmniejszył się w latach 2018-2019, w porównaniu z rokiem 2017. Natomiast odzysk odpadów z grupy 06 utrzymywał się na stałym poziomie.

Zmalał udział odpadów poddanych unieszkodliwieniu z grupy 01, w tym składowaniu w obiektach unieszkodliwiania odpadów wydobywczych, w ogólnej ilości odpadów wytworzonych w poszczególnych latach. Również w aspekcie grupy 06 unieszkodliwianie wykazało tendencję malejącą w latach 2018-2019 r., w stosunku do 2017 r. W przypadku odpadów z grupy 10 udział odpadów unieszkodliwionych zwiększył się, w 2018 r. i 2019 r. co nie jest pozytywnym zjawiskiem. Wysoki poziom unieszkodliwiania świadczy o tym, że gospodarka odpadami w tej grupie odpadów jest niezgodna z obowiązującą hierarchią, gdzie unieszkodliwianie (w szczególności poprzez składowanie) powinno być ostatecznością.

Zatem konieczne jest zintensyfikowanie działań prowadzących do dalszego ograniczania ilości odpadów poddawanych procesom unieszkodliwiania.

Biorąc powyższe pod uwagę należy stwierdzić, że ze względu na wzrost poziomu udziału odpadów z grupy 01 poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych w poszczególnych latach, cele wynikające z Kpgo 2022 w zakresie zwiększenia udziału odpadów poddawanych procesom odzysku zostały spełnione.

W przypadku odpadów z grupy 10, z uwagi na obserwowany spadek udziału odpadów poddawanych odzyskowi konieczne wydaje się zatem zintensyfikowanie działań prowadzących do zwiększenia stopnia odzysku odpadów z procesów termicznych oraz dalszego ograniczania ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.

W przypadku odpadów z grupy 06 przedstawione wyżej dane wskazują, że poziom odzysku w latach 2017-2019 r. w odniesieniu do odpadów wytworzonych kształtował się na stałym poziomie.

2.4.5. Odpady w środowisku morskim

Za działania dotyczące odpadów w środowisku morskim odpowiedzialny jest minister właściwy do spraw gospodarki morskiej, natomiast Główny Inspektorat Ochrony Środowiska prowadzi monitoring wód morskich.

W Polsce prowadzony jest monitoring odpadów w środowisku morskim na linii brzegowej, na powierzchni, w kolumnie wody oraz na dnie, zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów i wdrożonym Programem monitoringu wód morskich. W dniu 10 listopada 2014 r. Rada Ministrów przyjęła dokument dotyczący systemu oceny stanu środowiska wód morskich na podstawie odpadów w środowisku morskim pn. Wstępna Ocena Stanu Środowiska Wód

Morskich Polskiej Strefy Morza Bałtyckiego, opracowany przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska na podstawie art. 61i ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1121). W załączniku nr 1 niniejszego sprawozdania w poz. 17, 28, 29, 30 i 31 znajdują się informacje na temat realizacji zadań dotyczących odpadów w środowisku morskim.

2.4.6. Składowanie odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w górotworze

W okresie od 2017 r. do 2019 r. udzielona została 1 koncesja na podziemne składowanie odpadów – w 2019 r.

W latach 2017 – 2019 w obrocie prawnym pozostawały 4 koncesje związane z 3 podziemnymi składowiskami odpadów. W dniu 19 maja 2019 r., ze względu na upływ terminu obowiązywania, wygasła jedna koncesja na składowanie odpadów. Składowisko to następnie zostało ponownie objęte koncesją.

W przypadku 3 koncesji dopuszczone było składowanie odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, a w 1 przypadku składowanie odpadów innych niż niebezpieczne, obojętne i promieniotwórcze. W składowiskach tych zdeponowano łącznie 6 013,33 Mg odpadów w 2017 r., 8 646,32 Mg odpadów w 2018 r. oraz 13 272,64 Mg odpadów w 2019 r.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2020 r. poz. 1064, z późn. zm.), zwanej dalej jako: „pgg”) oraz rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu zakładów górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (Dz. U. 2014 r., poz. 812) podziemne składowanie odpadów odbywa się poprzez ich zatłaczanie do złóż za pomocą przystosowanych do tego celu otworów wiertniczych.

3. Zapobieganie powstawaniu odpadów w latach 2017-2019

Opis realizacji zadań zawartych w Kpgo 2022 dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów wg stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. znajduje się w Załączniku nr 1 w tabeli 1 w poz. 1, 2, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.

W/w zadania dotyczyły m.in. działań edukacyjnych oraz promujących zapobieganie powstawaniu odpadów, jak np. wprowadzenie zagadnień związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz prawidłowym postępowaniem z odpadami do podstawy programowej kształcenia ogólnego i podstawy programowej kształcenia w zawodach, przygotowanie rekomendacji dla budowy sieci napraw i ponownego użycia czy prowadzenia kampanii społecznych.

Wśród zadań należy wskazać ponadto stosowanie Zielonych Zamówień Publicznych, uwzględniających np.: wymogi w zakresie minimalnej długości okresu użytkowania zakupionych produktów, możliwości ich naprawy, wymogu dostarczenia produktów wielokrotnego użytku, a także zapewnienie możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw na działania dotyczące zmiany technologii na technologie małoodpadowe, innowacyjne i tworzenie nowych form działalności związanej z zapobieganiem powstawaniu odpadów czy też działania dotyczące racjonalnego wykorzystania żywności.

W dniu 3 września 2019 r. została ogłoszona w Dzienniku Ustaw pod pozycją 1680 ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności. Projekt ustawy powstał z inicjatywy senackiej. Ustawa określa zasady postępowania z żywnością oraz obowiązki sprzedawców żywności w celu przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz

negatywnym skutkiem społecznym, środowiskowym i gospodarczym wynikającym z marnowania żywności.

4. Zmiany przepisów prawnych z zakresu gospodarki odpadami w latach 2017-2019

Zmiany przepisów prawnych, które określono w Kpgo 2022 (zał. 1 poz. 5 i 6) zostały zrealizowane.

W okresie sprawozdawczym wprowadzono ponadto poniżej opisane główne zmiany w przepisach mające istotny wpływ na system gospodarki odpadami.

Znaczącą zmianą była zmiana rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska²⁰. W celu wsparcia systemu gospodarki odpadami komunalnymi i domknięcia systemu gospodarki odpadami najbardziej cennymi z punktu widzenia surowców w nich zawartych – dokonano zmian stawek opłat za składowanie odpadów. Rozporządzenie miało na celu wsparcie rozwoju recyklingu oraz selektywnego zbierania odpadów komunalnych i osiągnięcia w 2020 r. wyznaczonych poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła. Regulacja ta dokonała znacznego podwyższenia stawek opłat za składowanie wybranych rodzajów odpadów, przede wszystkim tych, które nie powinny trafiać na składowisko, takich jak:

- odpady komunalne (w szczególności zmieszane),
- odpady pochodzące z mechanicznej obróbki odpadów komunalnych,
- zużyte baterie i zużyte akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- odpady opakowaniowe.

Zmiany te dotyczyły 87 rodzajów odpadów (spośród 919) i pierwszym rokiem obowiązywania nowych stawek był rok 2018. Docelowa stawka opłaty w roku 2020 dla tych odpadów została ustanowiona na poziomie 270 zł za umieszczenie 1 Mg odpadów na składowisku.

Znaczącą kwestią było uchwalenie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1592) oraz ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1479). Celem pierwszej z w/w nowelizacji było przede wszystkim pilne rozwiązanie problemu nielegalnego postępowania z odpadami, w szczególności porzucania odpadów przez podmioty gospodarujące odpadami w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, jak również w miejscach, w których zakończono działalność w zakresie gospodarki odpadami, w tym ograniczenie liczby występujących pożarów, których występowanie nasiliło się w pierwszej połowie 2018 roku. Celem drugiej z w/w ustaw było poprawienie bezpieczeństwa ekologicznego obywateli poprzez zwiększenie efektywności i sprawności realizacji ustawowych zadań Inspekcji Ochrony Środowiska (IOŚ), w szczególności działań związanych z monitoringiem (stanowiących jednocześnie wypełnienie zobowiązań unijnych), prowadzeniem kontroli w zakresie korzystania przez przedsiębiorców ze środowiska oraz pracą laboratoriów badawczych.

²⁰ rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. poz. 723); zastąpione rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2017 r. w sprawie jednostkowych stawek opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. poz. 2490).

Wprowadzone rozwiązania miały na celu uszczelnienie obowiązujących przepisów, poprawę ich egzekwowania przez organy, zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia ludzi lub środowiska, czy uciążliwości wynikających z niewłaściwie prowadzonej gospodarki odpadami. Oczekiwanym skutkiem ww. regulacji powinno być zmniejszenie liczby miejsc nielegalnego postępowania z odpadami, w tym pożarów w miejscach nagromadzenia odpadów (zwłaszcza dużych pożarów istotnie absorbujących służby PSP).

Do ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw zostały wydane następujące rozporządzenia:

- 1) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 lutego 2019 r. w sprawie wysokości stawek zabezpieczenia roszczeń (Dz. U. poz. 256);
- 2) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów (Dz. U. poz. 1755).

Następnie jako istotne należy wskazać zmiany ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, tj.:

- od 1 stycznia 2018 r. - wprowadzenie opłaty recyklingowej za lekkie torby na zakupy z tworzywa sztucznego – nowa regulacja wynikała z obowiązku transpozycji rozwiązań ustanowionych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- od 1 września 2019 r. - rozszerzenie opłaty opakowaniowej na torby grubsze od lekkich (powyżej 50 mikrometrów) – rozszerzenie obowiązku było spowodowane licznym omijaniem regulacji poprzez zwiększenie grubości toreb oferowanych w sklepach.

Jedną z kolejnych zmian było zniesienie konieczności przekazywania odpadów komunalnych do instalacji w ramach regionu gospodarki odpadami komunalnymi, co miało na celu podnieść konkurencyjność i wyeliminować praktyki monopolistyczne, w tym ograniczyć ryzyko dokonywania zмовы cenowej (ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw). Przy czym wybór instalacji komunalnych powinien odbywać się z uwzględnieniem m.in. zasady bliskości i hierarchii sposobów postępowania z odpadami. Praktyki monopolistyczne mogły mieć miejsce np. w przypadku gdy w danym regionie funkcjonowała regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) mająca dominującą pozycję w regionie lub wręcz będąca jedyną instalacją o statusie instalacji regionalnej i np. dyktowała ceny zagospodarowania odpadów w regionie. Ww. ustawa wprowadziła zmianę dot. przetwarzania m.in. niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych (instalacje MBP) i pozostałości z przetwarzania tych odpadów przeznaczone do składowania. Umożliwiono przetwarzanie tych odpadów w instalacjach ujętych na listach prowadzonych przez marszałków województw w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP). Na listach tych uwzględniane są m.in. te funkcjonujące instalacje, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów. Natomiast bioodpady można zagospodarowywać w instalacjach nieujętych na liście na obszarze całego kraju. Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. przewiduje prowadzenie przez marszałków województw w BIP list również w odniesieniu do instalacji komunalnych planowanych do budowy, rozbudowy lub modernizacji.

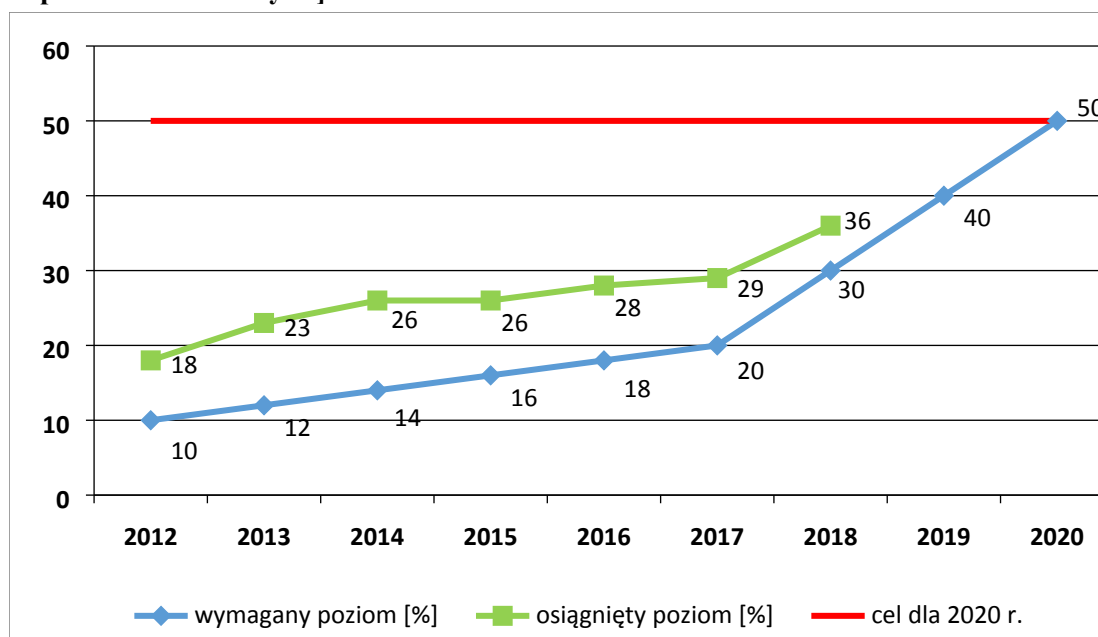
W dniu 4 lipca 2019 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1403), która doprecyzowała przepisy dotyczące elektronicznej Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO) umożliwiające zbudowanie nowoczesnego systemu do prowadzenia od 1 stycznia 2020 r. ewidencji i sprawozdawczości w zakresie odpadów wyłącznie elektronicznie za pośrednictwem indywidualnego konta w BDO. Ustawa wprowadziła pełną cyfryzację procesu znosząc obowiązki dotyczące załączania i posługiwania się dokumentami papierowymi.

5. Ocena stanu gospodarki odpadami

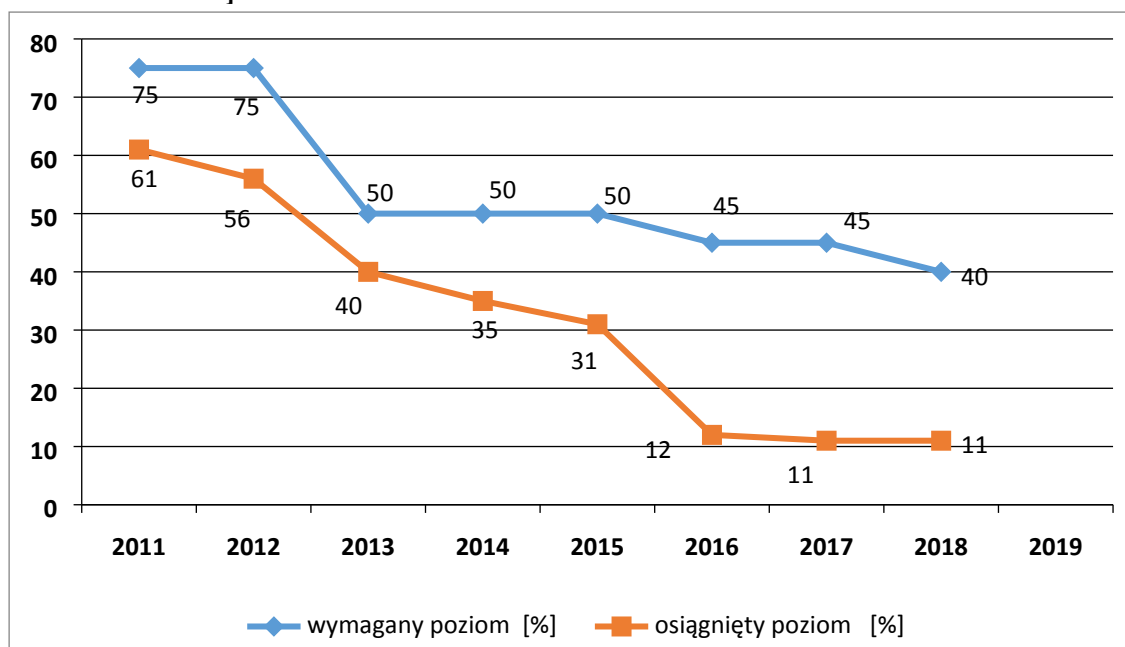
W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem z wykonania Kpgo 2022 następowało systematyczne dalsze udoskonalanie systemu gospodarki odpadami.

Podobnie jak w poprzednim okresie sprawozdawczym główne kierunki działań w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi nadal były zorientowane na wypełnienie zobowiązania związanego z osiągnięciem w 2020 r. 50% poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu minimum czterech frakcji (papier, szkło, metale, tworzywa sztuczne) odpadów komunalnych. Podstawą do osiągnięcia oczekiwanych efektów było wprowadzenie jednolitych standardów selektywnego zbierania odpadów komunalnych w całym kraju, aby nadal podwyższać standardy selektywnego zbierania odpadów komunalnych i docelowo podnieść efektywność dalszego przetwarzania odpadów w procesie recyklingu. Rysunek 1 obrazuje zgodny z oczekiwaniami systematyczny wzrost osiąganego poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia czterech frakcji odpadów komunalnych (papieru, tworzyw sztucznych, metali, szkła) w latach 2012-2018. Podejmowane działania legislacyjne w okresie sprawozdawczym – przede wszystkim rozwiązania przyjęte ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (poza zaplanowanymi w Kpgo 2022) przyczynią się do dalszego usprawnienia funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (działania szerzej opisane zostały w rozdziale 4).

Rysunek 1. Wymagane oraz osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia czterech frakcji odpadów komunalnych (papieru, tworzyw sztucznych, metali, szkła) w latach 2012-2018 [wg danych ze sprawozdań Urzędów Marszałkowskich z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi]

Rysunek 2. Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (masa OUB wytworzonych w 1995 r. – 4, 38 mln Mg) w latach 2011-2018 [wg danych urzędów marszałkowskich]

W zakresie gospodarki odpadami komunalnymi ulegającymi biodegradacji (OUB) realizowano cel polegający na zmniejszeniu ilości tych odpadów kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. (masa OUB wytworzonych w 1995 r. – 4, 38 mln Mg). Dotychczas

wprowadzane rozwiązania prawne pozwoliły na wywiązanie się już z tego obowiązku. Już w roku 2014 Polska osiągnęła poziom 35 % ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji w odniesieniu do ilości tych odpadów wytworzonych w 1995 r. W latach sprawozdawczych, tj. 2017-2018, poziom ten również został osiągnięty. Przebieg w ostatnich latach wysokości poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania obrazuje Rysunek 2.

W przypadku odpadów powstających z produktów w okresie, którego Sprawozdanie dotyczy, wymagane prawem UE oraz prawem krajowym poziomy zagospodarowania odpadów opakowaniowych i poużytkowych były w większości przypadków osiągnane. Problemy zaobserwowano dla poziomów odzysku i recyklingu sprzętu elektrycznego obliczanych na podstawie danych od zbierających i przetwarzających. Należy monitorować trend w tym zakresie.

Jednocześnie obserwuje się również wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów wprowadzających produkty oraz produkty w opakowaniach, co szczególnie jeśli chodzi o rok 2019 może być związane z uruchomieniem BDO i związaną z tym kampanią informacyjną dotyczącą rejestracji. Przewiduje się również związany z tym zjawiskiem wzrost masy produktów i opakowań wprowadzanych do obrotu. Jednakże pełniejsza ocena sytuacji możliwa będzie po zakończeniu weryfikacji sprawozdań za 2019 r. Wciąż problemem pozostaje niski poziom finansowania przez wprowadzających opakowania i produkty systemu zagospodarowania odpadów w ramach rozszerzonej odpowiedzialności producenta, w tym i w zakresie zagospodarowania odpadów wytwarzanych przez gospodarstwa domowe. Innym problemem są też występujące nieprawidłowości w zakresie wystawiania dokumentów potwierdzających zagospodarowanie odpadów.

W dniu 14 czerwca 2018 r. opublikowane zostały w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej L Nr 150 następujące dyrektywy nowelizujące przepisy w zakresie gospodarki odpadami – tzw. Pakiet odpadowy:

1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów;

2) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/850 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów;

3) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/852 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 94/62/WE w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych;

4) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/849 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywy 2000/53/WE w sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji, 2006/66/WE w sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów i 2012/19/UE w sprawie zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Niezwłocznie w roku 2018 rozpoczęły się prace nad zapewnieniem transpozycji ww. dyrektyw, m.in. rozpoczęto prace nad przygotowaniem oceny skutków regulacji oraz przeprowadzano w MKiŚ obszerne prekonsultacje z zainteresowanymi podmiotami w zakresie budowy systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, który uwzględniłby kryteria ustanowione przez prawo unijne, odpowiadał specyfice polskiego systemu oraz godził oczekiwania wszystkich uczestników rynku. Konieczność wypracowania konsensu pomiędzy oczekiwaniami przedstawicieli różnych grup interesów przełożyła się na konieczność organizacji licznych spotkań konsultacyjnych na przełomie 2019 i 2020 roku.

Pakiet odpadowy określa kierunki polityki gospodarki odpadami wyznaczając cele w perspektywie do roku 2035. Zmiany zaproponowane w dyrektywach dot. odpadów mają doprowadzić do pełnego wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami we wszystkich państwach członkowskich. Ponadto zmiany te mają doprowadzić do zmniejszenia

ilości wytwarzanych odpadów, zapewnienia wysokiej jakości recyklingu oraz wykorzystania poddanych recyklingowi odpadów jako ważnego źródła surowców w Unii Europejskiej.

W odpadach przemysłowych ze względu na utrzymujący się stosunkowo wysoki poziom udziału tych odpadów poddanych odzyskowi w ogólnej ilości odpadów wytworzonych w poszczególnych latach, cele wynikające z Kpgo 2022 w zakresie zwiększenia udziału odpadów poddawanych procesom odzysku zostały spełnione. Niemniej jednak z uwagi na obserwowany nieznaczny spadek udziału odpadów poddawanych odzyskowi konieczne wydaje się zatem zintensyfikowanie działań prowadzących do zwiększenia stopnia odzysku odpadów przemysłowych oraz dalszego ograniczania ilości odpadów unieszkodliwianych przez składowanie.

W kwestii odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej przyjęto cel w dyrektywie 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz w Kpgo 2022 polegający na utrzymaniu do 2020 r. poziomu przygotowania do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych na poziomie minimum 70% wagowo. Polska w tym zakresie również wywiązała się z nałożonego zadania.

W Kpgo 2022 w gospodarce odpadami ulegającymi biodegradacji innymi niż komunalne przyjęto jako cel – w okresie do 2022 r. i w latach następnych utrzymanie masy składowanych odpadów na poziomie nie większym niż 40% masy wytworzonych odpadów. Odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne należą głównie do grup: 02, 03 oraz 19 i dla każdej z tych grup wyznaczone cele zostały osiągnięte.

W odniesieniu do komunalnych osadów ściekowych wykazywane składowanie pomimo obowiązującego zakazu wskazuje na zasadność zwiększenia kontroli przestrzegania tego obowiązku.

W odniesieniu do wprowadzonych rozwiązań dotyczących uszczelnienia obowiązujących przepisów z zakresu gospodarki odpadami, analiza zdarzeń związanych z pożarami w miejscach gromadzenia odpadów od momentu wejścia w życie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw i rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 lutego 2020 r.²¹, potwierdza systematyczny, zauważalny spadek liczby pożarów w miejscach gromadzenia odpadów (w 2018 r. – 243, w 2019 r. – 177, w 2020 r. – 111, a w pierwszym kwartale 2021 r. – 15, dane Państwowej Straży Pożarnej). Szczególnie istotny jest spadek liczby pożarów dużych i bardzo dużych wymagających prowadzenia długotrwałych działań ratowniczo-gaśniczych i zaangażowania znacznych sił i środków Państwowej Straży Pożarnej (w 2018 r. – 53, w 2019 r. – 34, w 2020 r. – 22, a w pierwszym kwartale 2021 r. – 2). Warto jednak zaznaczyć, że z uwagi na trwający nadal etap wdrażania ww. przepisów, ocena ich efektów będzie możliwa dopiero po pełnym wdrożeniu wszystkich obowiązków nałożonych tymi ustawami, które mogą być realizowane przez podmioty prowadzące działalność w obszarze gospodarowania odpadami po dostosowaniu decyzji administracyjnej do zmian wprowadzonych ustawą.

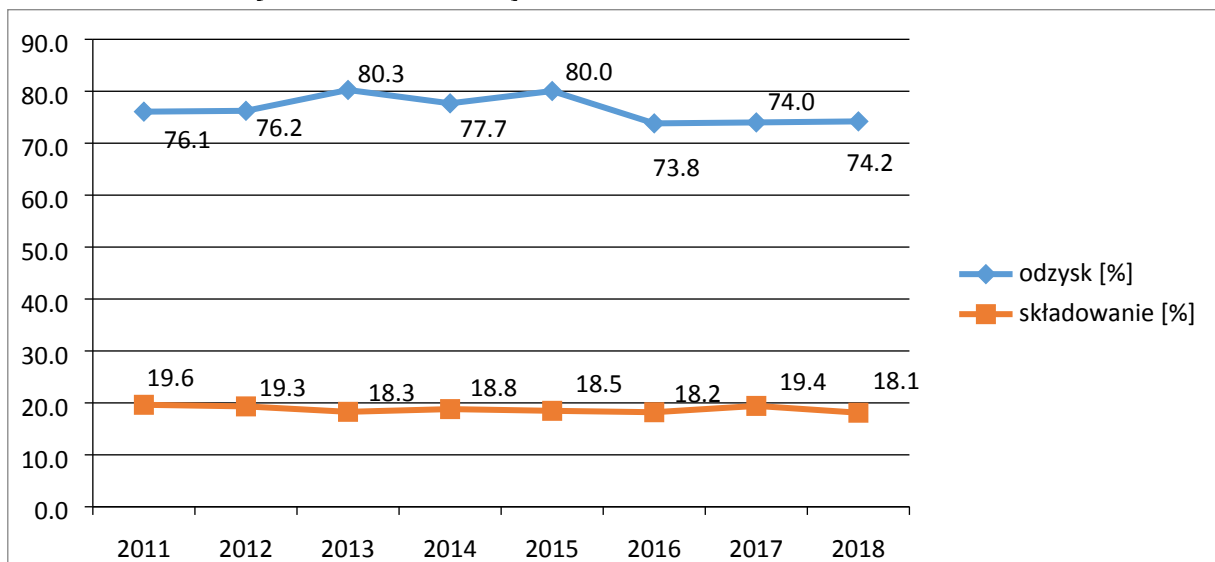
W okresie, którego dotyczy Sprawozdanie sprawozdawczym znaczącą rolę zaczęła odgrywać Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami (BDO).

²¹ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, jakie mają spełniać obiekty budowlane lub ich części oraz inne miejsca przeznaczone do zbierania, magazynowania lub przetwarzania odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 296).

BDO jest systemem informatycznym, utworzonym na podstawie przepisów ustawy o odpadach z dnia 14 grudnia 2012 r. Integralną częścią BDO jest Rejestr podmiotów wprowadzających produkty, produkty w opakowaniach i gospodarujących odpadami (Rejestr-BDO), który został uruchomiony 24 stycznia 2018 r. Obowiązkiem wpisu do Rejestru-BDO objęte są podmioty działające w obszarze gospodarki odpadami, jak również wprowadzający opakowania, określone produkty i produkty w opakowaniach. Wpis dokonywany jest na wniosek bądź z urzędu. Rejestr-BDO oraz wszelkie informacje na temat bazy są dostępne na stronie www.bdo.mos.gov.pl. W okresie sprawozdawczym prowadzone były prace nad przygotowaniem kolejnych modułów BDO, tj. modułu ewidencji odpadów i modułu sprawozdawczości, które uruchomione zostały od 2020 r. Uruchomione funkcjonalności BDO umożliwią będą kompleksowe gromadzenie i zarządzanie informacjami dotyczącymi gospodarki odpadami oraz zapewniają podmiotom w pełni elektroniczną realizację obowiązków rejestrowych, ewidencyjnych i sprawozdawczych. Ponadto analiza i ocena zgromadzonych danych powinna umożliwić skuteczniejszą diagnozę stanu gospodarki odpadami w skali kraju oraz prognozowanie trendów zmian. BDO pozwoli także na zwiększenie kontroli nad krajową gospodarką odpadami oraz zapewni monitoring przepływu strumieni odpadów, ale przede wszystkim przyczyni się do efektywniejszej walki z nieprawidłowościami występującymi w tym sektorze.

Nadal znaczącym wsparciem w gospodarce odpadami, jej udoskonalaniu oraz rozwijaniu recyklingu odpadów i poprawy jakości surowców pochodzących z odpadów jest umożliwienie uzyskiwania środków finansowych na realizację pożądaných działań w tym obszarze. W Załączniku nr 2 do Sprawozdania zawarto zestawienie informacji na temat finansowania działań ze środków publicznych z zakresu zapobiegania powstawaniu odpadów i gospodarowania odpadami w latach 2017 – 2019 przez NFOŚiGW.

Rysunek 3. Odsetek odpadów wytworzonych w kraju poddanych odzyskowi oraz składowaniu w latach 2011-2018 [źródło: CSO, MKiŚ]*

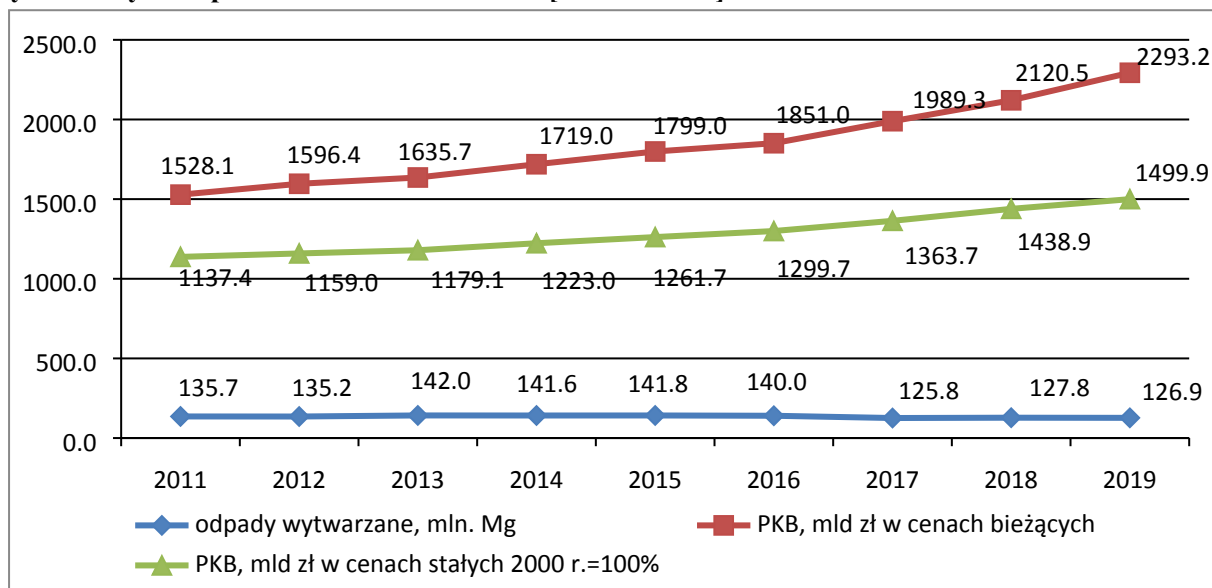

*Bez odpadów z grupy 20.

Na podstawie danych przedstawionych na powyższych rysunkach można zaobserwować, że generalnie w dziedzinie gospodarki odpadami udało się osiągnąć założone w Kpgo 2022 cele, np. osiągnięto poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów

wytworzonych w 1995 r. dla kraju określony w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia czterech frakcji odpadów komunalnych. Stopniowo zmniejsza się unieszkodliwianie odpadów przez składowanie oraz generalnie odzysk odpadów wytwarzanych w kraju utrzymuje się na dość wysokim poziomie. W załączniku nr 3 do Sprawozdania przedstawiono dostępne wartości podstawowych wskaźników w zakresie monitorowania i oceny wdrażania Kpgo 2022 w okresie sprawozdawczym.

Rysunek 4. Porównanie tempa wzrostu PKB (w cenach bieżących i stałych) w kraju oraz ilości wytwarzanych odpadów w latach 2011-2019 [źródło: GUS]

Na podstawie danych przedstawionych na rysunku 4 wskazać można, tak jak w latach poprzednich, na występowanie tendencji oddzielenia wzrostu masy wytworzonych odpadów od wzrostu gospodarczego (PKB). Zatem generalny cel dotyczący zapobiegania powstawania odpadów jest osiągnięty.

Na podstawie informacji uzyskanych z innych resortów wynika, że podejmowane są działania które wpisują się w realizację tego celu, niemniej jednak ze względu na brak systemu sprawozdawczego w tym zakresie (system sprawozdawczy z ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach dotyczy gospodarowania odpadami a nie produktami) dane takie pozostają w strefie szacunków. W tym względnie jednak, przy rozwijaniu zapobiegania powstawania odpadów istotną rolę będzie pełniło rozwijanie funkcjonalności PSZOKów – na których terenie w wojewódzkich planach gospodarki odpadami przewiduje się rozszerzenie zakresu działania o punkty napraw, wymiany.

6. Spis tabel

Tabela 1. Ilości odpadów komunalnych odebranych/zebranych i sposoby ich zagospodarowania w latach 2017–2018 [źródło: Sprawozdania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, GUS]	6
Tabela 2. Ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji skierowanych do składowania wraz z osiągniętymi poziomami ograniczenia składowania tych odpadów w latach 2017-2019 [źródło: sprawozdania marszałków województw z realizacji zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi, CSO].....	12
Tabela 3. Uzyskane w latach 2017-2019 poziomy odzysku i recyklingu olejów odpadowych [źródło: CSO]	12
Tabela 4. Uzyskane w latach 2017-2019 poziomy odzysku i recyklingu preparatów smarowych [źródło: CSO]	13
Tabela 5. Opony wprowadzone na rynek oraz osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w latach 2017-2019 [źródło: MKiŚ].....	14
Tabela 6. Masa i liczba wprowadzonych do obrotu baterii przenośnych i akumulatorów przenośnych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018 oraz dane z BDO za 2019 r.]	15
Tabela 7. Masa i liczba wprowadzonych do obrotu baterii samochodowych i akumulatorów samochodowych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018].....	15
Tabela 8. Masa i liczba wprowadzonych do obrotu baterii przemysłowych i akumulatorów przemysłowych [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ, dotyczący lat: 2017-2018].....	15
Tabela 9. Wymagany oraz osiągnięty poziom zbierania zużytych baterii i akumulatorów przenośnych w latach 2017-2018 [źródło: „Raport o funkcjonowaniu gospodarki bateriami i akumulatorami oraz zużytymi bateriami i akumulatorami” sporządzony przez GIOŚ dotyczący lat 2017-2018 oraz dane z BDO za 2019]*	16
Tabela 10. Osiągnięte poziomy wydajności recyklingu dla zużytych baterii lub zużytych akumulatorów [źródło: Sprawozdania urzędów marszałkowskich o wydajności recyklingu dla procesu recyklingu zużytych baterii i zużytych akumulatorów dotyczące lat 2017-2018, Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów recyklingu zużytych baterii i akumulatorów, dane z BDO za 2019 r.].....	16
Tabela 11. Informacja dotycząca masy sprzętu wprowadzonego do obrotu i masy zebranego zużytego sprzętu w latach 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki użytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz dane z BDO dla roku 2019]*	18
Tabela 12. Informacja dotycząca osiągniętych poziomów zbierania zużytego sprzętu w latach 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki użytym sprzętem	

elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz dane z BDO dla roku 2019]*19

Tabela 13. Informacja dotycząca osiągniętych poziomów zbierania zużytego sprzętu w latach 2017-2019 w kg/mieszkańca/rok [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzone przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018].....19

Tabela 14. Informacja dotycząca mas: przetworzonego zużytego sprzętu, odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych recyklingowi oraz odpadów powstałych ze zużytego sprzętu poddanych innym niż recykling procesom odzysku, za lata 2017-2019 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2017 i 2018 oraz BDO dla roku 2019]19

Tabela 15. Zestawienie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu dla poszczególnych grup sprzętu oraz osiągniętych poziomów w roku 2017 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska].....20

Tabela 16. Zestawienie wymaganych poziomów odzysku i recyklingu dla poszczególnych grup sprzętu oraz osiągniętych poziomów w latach 2018 [źródło: Raporty o funkcjonowaniu systemu gospodarki zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym w Polsce sporządzanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska].....20

Tabela 17. Opakowania wprowadzone do obrotu wraz z produktami oraz osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w latach 2017-2019 [źródło: MKiŚ]23

Tabela 18. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań wielomateriałowych [źródło: MKiŚ].....23

Tabela 19. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu w poszczególnych latach dla opakowań po środkach niebezpiecznych, w tym po ŚOR [źródło: MKiŚ]24

Tabela 20. Sposoby zagospodarowania odpadów w postaci pojazdów wycofanych z eksploatacji w latach 2017-2019 [źródło: Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów ponownego użycia i odzysku oraz ponownego użycia i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przekazywane Komisji Europejskiej]25

Tabela 21. Osiągnięte poziomy odzysku i recyklingu dla pojazdów wycofanych z eksploatacji w okresie sprawozdawczym [źródło: Sprawozdania Rzeczypospolitej Polskiej na temat osiągniętych poziomów ponownego użycia i odzysku oraz ponownego użycia i recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji, przekazywane Komisji Europejskiej]25

Tabela 22. Zestawienie ilości wytworzonych odpadów medycznych i weterynaryjnych w latach 2017-2018 [źródło MKiŚ]26

Tabela 23. Ilości wytworzonych w 2018 r. odpadów medycznych i weterynaryjnych oraz zdolności przerobowe instalacji do termicznego przekształcania odpadów przyjmujących odpady medyczne i weterynaryjne według stanu na 2019 r. [źródło MKiŚ].....27

Tabela 24. Masa wyrobów zawierających azbest [źródło: baza azbestowa - <https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne>].....29

Tabela 25. Zlikwidowane w latach 2017-2019 oraz pozostałe do likwidacji mogilniki, na terenie województwa [Źródło: Ministerstwo Środowiska]30

Tabela 26. Masa odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy [źródło: GUS].....	31
Tabela 27. Wytwarzanie i zagospodarowanie komunalnych osadów ściekowych w latach 2017-2019 [źródło: GUS].....	32
Tabela 28. Instalacje do monospalania osadów ściekowych eksploatowanych w Polsce wg stanu na 31 grudnia 2019 r. [MKiŚ]	32
Tabela 29. Masa odpadów ulegających biodegradacji z grupy 02 wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy i rodzaje [źródło: GUS]	34
Tabela 30. Masa odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych oraz poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, magazynowanych i nagromadzonych w grupie 02 (wskazanych w tabeli 29) w latach 2017 – 2019 [źródło: GUS]	35
Tabela 31. Masa odpadów ulegających biodegradacji innych niż komunalne z grupy 03 wytworzonych oraz poddanych odzyskowi i unieszkodliwionych na terenie województwa w latach 2017-2019 według stanu na dzień 31 grudnia danego roku [źródło: GUS]	36
Tabela 32. Masa odpadów ulegających biodegradacji z grupy 19 wytworzonych w latach 2017-2019 w podziale na podgrupy i rodzaje [źródło: GUS]	37
Tabela 33. Masa odpadów ulegających biodegradacji wytworzonych oraz poddanych odzyskowi, unieszkodliwionych, magazynowanych i nagromadzonych w grupie 19 (wskazanych w tabeli 32 bez 190805) w latach 2017 – 2019 [źródło: GUS].....	37
Tabela 34. Masa wytworzonych, poddanych procesom odzysku oraz unieszkodliwionych odpadów z grup 01, 06 oraz 10 na terenie kraju w latach 2017-2019 według stanu na dzień 31 grudnia danego roku [źródło: GUS].....	39

7. Wykaz skrótów i pojęć użytych w opracowaniu

Wykaz pojęć i skrótów	Objaśnienie
CSO	Centralny System Odpadowy
BDO	Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami
BiR	Odpady budowlano-remontowe
Dz. U.	Dziennik Ustaw
EMAS	System Ekozarządzania i Audytu (ang. Eco-Management and Audit Scheme)
EPR	Zasada Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ang. Extended Producer Responsibility)
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GOOPAM	Plan zagospodarowania odpadów z rozlewów olejowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GWh	Gigawatogodzina
KE	Komisja Europejska
KOŚ	komunalne osady ściekowe
Kpgo 2022	Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 (M.P. z 2016 r., poz. 784)
MBP	instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych
Mg	megagram (tona)
MKiŚ	Ministerstwo Klimatu i Środowiska
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
OUB	Odpady komunalne ulegające biodegradacji
PCB	Polichlorowane bifenyle, polichlorowane trifenyle, monometylotetrachlorodifenylometan, monometylodichlorodifenylometan, monometylodibromodifenylometan oraz mieszaniny zawierające jakąkolwiek z tych substancji w ilości powyżej 0,005% wagowo łącznie
PG	przestępczość gospodarcza
PKB	produkt krajowy brutto
POIiŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
PSOR	Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin
PSZOK	punkt selektywnego zbierania odpadów komunalnych
s.m.	sucha masa
ŚOR	środki ochrony roślin
UE	Unia Europejska
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
wpgo	Wojewódzkie plany gospodarki odpadami
ZPO	zapobieganie powstawaniu odpadów